

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Manuscripta Rhenaugiensa - Cod. St. Blasien 33 bis 37

[Pars IV] - St. Blasien 36

Rusconi, Bernhard

[Südschwarzwald, St. Blasien u.a.], [2. Hälfte 18. Jh.]

Gerold Müller, Notae et reflexiones in chartarium seu librum foundationum

[urn:nbn:de:bsz:31-46582](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-46582)

Rev. di. Patris Geroldi Müller
Monachi Ratisviciensis

Nota et Reflexiones in Charvarium, seu Librum Funda:
tionum. Praefatiuncula.

Ne ex Archivij autographa saepe efferre necepe sit, inquit Mabillon, inventi
unt duo libri, qui autographorum vice fungerentur. Primus fuit Codex Char:
areus, Charvularium seu Charvarium vocant, in quem diplomata, alias Chartae ex
ordine integro referbantur. alius Liber Censalis, Polyptichon dicebant, qui
vilia vel Mruj praedia, annuosq. Censur Summatim exhiberet. Censales, quos nos verbaria
veneramus, plures sunt in peno nostro.

Charvariorum tria sunt genera. unum historicum, in quo connectuntur vete:
rum monumenta, ut rerum gestarum series simul explicetur, relex illis monumentis
liciat, quale est illud R. P. Romani a Lauffer, quod in morte praeventus non ad
diphonem perduxit. alterum authenticum, ex ipsis autographis descriptum, ad eadem
cognitum per publicos Notarios, quale est Codex privilegiorum in duplo a Concilio
Ratisviciensi didinatus, eiq. in vernacula a Notario Casarico facta translatio. tertium
se historicum, nec authenticum sed puram instrumentorum Collectionem continens
privato scriptore factum absque publica auctoritate et recognitione. haec est, quod pra:
antibus habemus.

Continet isthoc omnia a Restauratione Mruj instrumenta, et haec omni generis.
regalia seu diplomata regum et Imperatorum. Pagenia seu privata, ut sunt donationes
via, a veteribus tutamenta dicitur, nec non Conlambia seu Conultationes. denique
veneriarum unam scilicet Bullam Honorij PP. II.

Primum huius Charvarij scriptorem fuisse Cum donatione Henrici IV. anno
1071. reliquis vero Chartas successive adiectas fuisse, arguitur tum ex Characteris
diferentia, tum ex annorum Pontificiorum in posterioribus omissione, quas tamen
venerius Copista diligenter adnotavit, tum deniq. ex ordine praepostero, quem in postero
ibus deprehendit, in anterioribus vero studiose a Compilatore observatum, quamquam
iustro nonnunquam evenit.

Auctoritatem Charvarij si quis suspectam habeat, quod a privato auctore con:
scriptum, nec publica aliqua auctoritate recognitum sit, auctoral Mabillonium. Non
dicit, inquit, huiusmodi Charvarij in foro denegari iusta fides, maxime si velusta
unt. primo enim longa rei possessionem ac proinde praescriptionem probant, qui vi:
dus est iure comprobatus. Deinde si mortui hominis Dearium, si mercatorum indices
ibelli in causis forensibus obtinent, quidni etiam vetustis illis Codicibus idem tribuatur,
erte eum seipsum praese habuerunt eiusmodi Charvarum Collectores, qui ipsis non veri sed in
ventam, nisi suo ipse ipsorum Librorum recepta fuisse auctoritas.

Ad Chronotaxis, inquit, saepe numero fallit. quid tum, eadem fortuna etiam nostro
obvenit, quae multis alijs, de quibus Mabillon, quibus tamen non obstantibus huius modi na-
vis ac notarum Chronolgi. earum antilogia salvam maxere authoritatem, probat Ma-
billon exemplo Codicis Theodosiani, qui similibus sceleris virtijs nihilominus per
orientalem et occidentalem evasit in legem. Talium mendarum causa vel causa refundit po-
tissimum tum in Chartas antiquiores scripturae oculum fugientes, aut exoleta, quae e.g.
pro Cyphra X. aliquatenus detrita praeferebat Lucium V. vel I. tum in Copiatis ipsis
qui unice ad Conciliandam vel Concirandam Chronotaxis harmoniam intenti, notam
aliquam Chronologicam immutarunt, aut novam adiecerunt, non ex levitate, sed animo in-
vandi posteror, ut ait Mabillon: unde Contigit, ut propter exilem illis temporibus noti-
tiam de varijs epochis vel alijs Characteribus historijs errorem novum inducerent, dum
antiquum emendare, aut magis dilucidare intendebant. Hoc ipsum saepius irrepit
Collectori nostro, prout videbimus: tum in epochis Tudoriciarijs, tum in annis Pontificijs
quos ipse pro arbitrio boni visi, ut sibi quidem videbatur, superaddidit. ad quid
miri? si in illa historia obfcuritate inpegerint monachi vitae integre, scelerisq. pure,
Cum hodiernos etiam historiographos in tanta iam monasteriorum veterum in lucem
productorum claritate, in tam diversas circa Chronologicam opiniones ruere depre-
hendamus? Interim, ut Cum Mabillonis Concludam, Consultius fecisset antiquarius
nosler, si saeculus solennium quendam filiiarum monachum, annos incarnationis atq.
Pontificum ipsis litteris, ubi deerant, non in facie, sed ad marginem saltem notasse,
ne imprudentibus insimulationis causam praeberet.

Charta I.
Diploma Ludovici germanici.
In Chartario p. 2. in Tomo sub Num. 6.

70.
852.

In Nomine Domini et Salvatoris nostri Iesu Christi.

Inter signa Characteristica, e quibus ingenuitas diplomatum dignoscatur, invocatio
divini nominis primam sedem obtinuit sub regibus Carolingis, quos imitati sunt per ali:
saecula Sueciphores. formula vero duplex erat, una: In Nomine sanctae et individuae tri-
nitatis. altera: In Nomine D. N. J. Ch. aut similis tenoris, quarum modo haec modo illa usum
uisse Ludovicum, tradit Mabillon l. 3. c. 4. de reb. dipl. quod ipsum testantur diplomata eius
in Mario Concafa, siquidem in hoc presenti posterior, in duobus sequentibus prior formula
habetur.

Ludovicus.

Ludovici pi Imperat. et Ermengarda filius.

Divina ordinante providentia.

Quod stylo hodierno simpliciter Dei gratia, olim gravius ad majestatem sonuit per parti:
cipium. sic in diplomata 2.º Divina favente gratia. in 3.º Divina favente Clementia.

Rex.

Non Imperator, sed Rex Francie Orientalis seu Germaniae inde germanicus dictus. aliqui
seniores in respectu Patris vocant, melius agnomen Junioris ab alijs tribuitur eius filio
Ludovico itidem germanico.

Quoniam Principemq.

Post invocationem divini nominis, motivum Conceptionis subnecti solebat: quale hic pro
bricta materia fuit, servitium dei augmentari, Ecclesias destructas restaurare, bene
mstructas defendere.

Qualiter Rabanus.

Ex monacho fuldensi sui temporis eruditissimo archi Eps Mogunf. an. 847. obit secundum
ithemium a. 855.

Et Salamon.

Ex monacho san galleari, ul Tritheimus, vel augiensi, ul Buccelinus scribit, Eps Constanti:
cepit: 873.

Ne non Volcuinus.

Urbis Augia civitis ab an. 849. usq. 858.

Horum igitur trium ord. s. Bened. Praesulum interventu usus est in presenti negotio
olvens, evidenti argumento, Henaugiam ab adolescentia sua portasse suave regem
egula benedictina.

In Concilio Moguntia.

Hoc ano 852. presidente Rabaro ac presente Rege Ludovico celebratum esse testantur.

anales fuldenses, Habillon, Buccelii &c.

10. Zuerdan nobilem virum.

Besoldus verbo vulg. Nobilium olim titulus solis ducibus, Baronibus, Comitibus tribuebatur. porro alij inferioris Conditionis nobiles dicebantur in genui vel Ministeriales.

11. Wolvene nomine.

Wolfin, wolfeos, wolfehard, teste radiano, fuerunt uisitata nobilium in Turingia nomina.

12. Cuius Avus et Pater.

Hos fuisse Comites Kyburgicos antiquissima est traditio, et probat fundatio ex post. Sionibus in districtu Kyburgensi facta a Wolvene restauratore facta. porro arcem Kyburg a Rudardo duce Alemania et Alsacia fundatam esse circa an. 760. tradunt Buell. et Iselin. wolfehardum filium Rudardi prædicti Buccelin. in genealog. agi. Lothingica: eumq. primum Mnry fundatorem agnoscunt idem Buccelinus et ante illum Goldastus. wolfehardi fundatoris filium fuisse Wolvenum seniore, parentem Wolveni restauratoris, tum ex majorum traditione, tum ex argumentis paulo infra et in Charta IX. afferendis comprobatur.

Eae hic evidenter Convincitur Seniorum traditio; originem Mnry ad an. 678. referentium. nam pro 1.º fundatio arcis et nominis Kyburgici toto saeculo posterior est. pro 2.º Constal Wolvenum restauratorem adhuc an. 878. Clavum regiminis gubernasse, qui autem Credit, wolfehardum fundatorem anno 678. proventa iam ætatis virum post duo integra saecula in vivis superstitem reliquisse ex filio nepotem: an san. errori olim fere Comuni haud dubie dedit Tabula aureis litteris conscripta, ab abbate Theobaldo ad valvas Ecclesiae a se renovata suspensa, in qua leguntur sequentes versiculi:

In fibru gundordt gundt zibnord
 regt zibn rüch dno min dno guff,
 wolvenus nri grest mif renovat.

Ex qua arguerunt boni homines fundationem primam utique antiquiorem debere esse restauratione facta an. 718. at quæro, de qua restauratione intelligi volunt versiculos? Certe de ipsius Mnry, tum quia gratis fingitur prior alia ante illam a Wolvene juniore factam, qua sane non potest annis 736. hoc diploma prævenisse: tum quia non Credibile est, Mnrium an. 678. fundatum post 40. annos scilicet. a. 718. indignisse restauratione. si igitur de restauratione Ecclesiae solus loquitur Tabula: prout et in seopus et sensus versiculorum clare insinuant: quid inde argumenti erue: tum ad demonstrandam primam Mnry fundationem, quam Ecclesia fundatio iuxta antiquam traditionem aliquot saeculis præcepit: aut igitur error irrepsit in Tabulam aut, quod magis Credo, et ante me alij, versiculus ille In fibru gundordt zibnord denotat an. octingentesimum, quo se fiant numerari septingenti, adeoque veluti Compleatur septingentesimus, licet revera tunc Compleatur saeculum octavum, quod

Seniores nri scripta testantur: non observant, sed illud saeculum, quod a seculi
ringentesimo Currit usque ad octingentesimum, habuerunt pro septimo.

Nec non et ipse Construxerat.

Habemus igitur Avum wolfehardum, primum fundatorem circa an. 800. prout
alibi ex probabiliore ostendat. habemus patrem wolvenum seniore, qui post
obitum Patris non solum Ecclesiam an. 818. renovavit, sed etiam aedificia Mnrii perfecit,
vel amplavit, quod insinuari videtur per Ly Construxerat. habemus denique wolvenum
juniorum, qui Mnrium desolatum quoad temporalia et spiritualia restituit, imo
verius de novo fundavit.

Rhinava in pago Turgowe.

Pagus ab antiquario Rhenano dicitur nunc ^{gaue} Boil, walefab nri hrel iud gnuribor
strichtland: hinc patet, Rhenaniam ad Comitatum Turgovia pertinere antequam
a Ludovico et alijs successivis regibus vel Imperatoribus ab omni aliena jurisdictione
exemptum fuerit.

In Comitatu.

Comitatus erat latissima aliqua regio, plures districtus vel pagos includens.
Turgovius secundum Goldastum Joelin q. non solum pagum Turgovia, sed etiam doggen:
burgum, sangallensem, et abbatiscellensem, nec non aliquando Allegoriensem Comp:
lectebatur. Licet autem hunc titulum Ducis vel Comitis n. erat hereditarius,
ut tradit Ministerus, bona et districtus a regibus dabantur in proprietatem,
quae vocabantur alodia, et per hereditariam successionem rursus dividebantur in plures
portiones, et successivè etiam ipsi Comitatus in plures Centenas, quarum dñi vocabantur
Comites Centenarii, gaudentes aliqua limitata jurisdictione.

Adelhalms.

Adelhelmus idem ac Anselmus, num in tempore foundationis, an tempore restaura-
tionis seu diplomatis dati Turgovia praesuerit, dubio locum facit diploma Henrici III.
in quo dicitur, Mnrium in Comitatu Bertholdi restauratum, qui tñ Bertholdus non
ante restorationis, sed in posterum diplomatis Comitatus officio fungebatur, nihilominus
dicendum in praesenti diplomate Ly in Comitatu Adelhelmi referri ad tempus primae
foundationis, nam iuxta Chronicon Einsidense Adelhelmus ante destructionem Mnrii
obierat, et alibi ostendat tempore restorationis Adalbertum ingressisse Turgovia.

Monachum quendam noë Gozpertum.

Non ex gremio electum, sed aliunde ascitum fuisse denotari videtur per Ly quendam.
sed et ipsa Mnrii recens restituti necessitas id exegisse videtur: nec aliam in veris
causam, Cur in Catalogo sangall. fratrum Rhenanensium dicto omiffus sit, nisi quia
Mnrii huius frater n. fuerit, Cur enim cum wickrano et wolveno nominaretur antthran
d. n. etiam goz pertus primus restaurati Mnrii abbas, si ad alium fratrem pertinisset,
tunc unus vna praetermitteretur, cum tñ frater omnes reliqui non solum tempore

6.

Confederationis a. 885. factae viventes, sed etiam sub precedentibus abbatibus defuncti legantur inscripti? Ex quo autem Maro assumptum dicemus; memini legisse me, Gog perthum Monachum ad Praeposituram Anrii S. galli promotum fuisse a. 880, ni fallor, 883. alium igitur hunc esse oportet a nostro, nisi dicar, eum dicto a. 880 abbatem Rhenov. Cum Praepositura Sangal., Comitate, sed cum hac mera Coniura sit, Credidero potius, ex angia, Cuius abbas in hoc ipso Confirmationis negotio inter tres praecipuos Interventores nominatur, vocatum fuisse. Ceterum in duabus sequentibus Chartis vocatur Comes.

22. Abbatem Constitueremus.

Cur volvere ad Regem et non ad Papam recurrat pro Confirmatione abbatis Gog perthi? resp. Vadianus l. i. de Colleg. et Monast. Celebri more fuisse observatum, ut qui a monachis electi essent, honesto aliquo Comitatu ad Principem mitterentur, qui electionem ratam haberet. Cuius hanc opinionem fuisse rationem, quia Principes sibi ipsius facultatem abbatibus Anrii obtinendi reservarant, quae propter a monachis nisi hanc per Confirmationem regiam obtinisset. Si querat Cur sequentes abbatem nri non similiter a Rege confirmari legantur? in promptu ratio est, quia cum in praesenti diplomate Ludovicus liberam indulserit facultatem eligendi abbatem ea gremio, recursus iste non amplius erat necessarius.

23. Monachos regulariter regat, res Anrii ritus et foris.

Hinc pabel Gog pertho non solum administrationem temporalem veluti Comendatario, sed etiam gubernationem regularem veluti abbati regulari Comitem fuisse praesertim cum in textu superiore dicatur monachus.

24. Non aliunde abbas Constituat.

Cum eo a. 880 abbatibus frequenter a Principibus darentur, vel ab Episcopis et Comitibus raperentur in Comendas, eximio sane beneficio Ludovicus Maro nro concepit liberam eligendi facultatem, innovans statutum Parentum suorum, de quo infra.

25. Eligant Advocatos.

Alterum hoc insigne privilegium adversus advocatorum insolentiam, qui aut advocatias violenter involantes, aut eas velut hereditarias, et eo titulo iura et bona Anriorum sibi usurpantes, pro eo quod deberent esse modesti defensores, ut loquitur Ludovicus, facti sunt rapaces et injuriosi exactores, et quod biverbio exprimit Befolds non ffrimghron, sed ffrimghron.

26. Eidem Bannum regale debemus Contradare.

Bannum multiplicem habet significationem: hic significat imperium seu iudicialiam potestatem. In quodam diplomate Maro Anrii aug. dato apud Trithemium vocatur Bannum legitimum. in nostro regale, per quod jurisdictionem Criminalem /: Blutbann: intelligi colligo ex Vadiano, secundum quem olim regibus reservata, solebat Comitibus et advocatis Ecclesiarum delegari, quod eam per se exerceere personas Ecclesiarum non deceret. Vadian.

Quod vulgo Balmunt dicitur.

Locum huic explicat Ludovicus per verba: ut quicumq; Comitum sui pravaricar-
re existatq; nec difficilis est Etymologia, nam mundium in legibus Longobardicis
ignificat tubelam, inquit Besoldus, unde et Mundualtos dicere tutores, quos nos
iuristas appellamus. Bal pro falso accipiunt nomen clatoris, qui Balmunt falsum tube-
am iheri prestantur.

Multum jus placitandi habeat.

Placitum hic significat iudicium seu Comitum judicialia, Lrudgnarich, hinc Lu-
ovicus nostro placitare idem est, ac iudicariam potestatem exercere. habebantur q;
Placita sub diei vel locus vocabatur malum publicum. advocato placitanti dabatur
ertia pars mulctae, quae in diplomate quodam Hirsaugia vocatur tertium Bannam.

Nisi vocatus ab abbate.

Teste Carolo du Fresnoie Advocati quottannis tria placita in Marijs celebrabant; al-
ludovicus hoc prout in potestate abbatis, ne advocatus jurisdictionem velut ordina-
riam sibi presumat arrogare.

Statutum Caroli Axi ac Hildewicci Patris nri.

In oval ergo Ludovicus in gratiam Plenaugia statutum generale Parentum suorum.
et vero quoad liberam electionem abbatis testatur vadianus L. i. de Colleg. et Marijs
Carolus M. Communi edicto permisit se monachis, ut abbates ipsi eligerent. sed apud
Mabilonium ad an. 822. Ludovicus Pius ita proloquitur: Monachorum siquidem causam
qualiter deo auxiliante ex parte disposuerimus, et quomodo ex seipsis eligendi abbatis
Licentiam dederimus, in alia schola diligenter adnotari fecimus.

LX. Libras Auri q.

Subinde multa sola, subinde cum imprecatione adhiberi solebat haec clausula,
de qua legi potest Mabilon. l. 3. c. 2. de re d. 2. l.

Authentia.

Manu propria.

Apponendo Monogramma, Certa litterarum dispositione nomen Hildewicci exprimit.
de, quem usum (ut Mabilonius credit) loco subscriptionis Carolus M. invenit, quod
difficultate scribendi laboraret.

Sigillo nostro.

Prælaudatus author l. 10. a regibus Carolingis frequentiore mentionem anuli,
rariorum sigilli fieri notat. nostrum Ludovici primum sigilli, duo sequentia anuli
mentionem faciunt. porro sigilla Cerea alia sunt affixa, alia pensilia. de affixis
ita ille l. 2. c. 16. Charta in modum Crucis incisa, et quatuor incisurae angulis
revulsis, apposita est utrinque Cera sigillata in unione spoliata, manentibus hinc
ex parte antica et postica Cera maculis, per quatuor incisurae in modum Crucis an-
gulos aperte relucet authentia iuxta descriptionem a Mabilonio factam.

34. Hadebertus recognovit.

Signo suo apposito ad eum modum, quem Mabillonius l. 2. c. 21. n. 14. describit, videlicet sub prima et secunda stirpe, scilicet merovingica et Carolingica; Cancellarij ita subseribere solebant, ut nominibus suis supponant signa varijs triecis involuta per modum Libera s. diverso modo contorta, quo signo nonnulli verbum subseripi designari voluerunt.

35. De vicem Grimaldi.

Hoc est, pro Archicancellario. Grimaldus fuit Archicapellanus regis Ludovici. Archicapellanos autem non raro Archicancellarios simul officij functos esse, testatur et exemplis demonstrat auctor noster l. 2. c. 11. Ceterum Grimaldus defuncto Ingilberto abbate s. galli, illud Monasterium a Ludovico in beneficium accepit an. 841. unde a Haderico monacho s. galli vocatur abbas Canonicus, ita tñ se habuisse laudatur Comendatarius, ut melior e grege eligi non potuisset. potissimum tñ in aula versatus Hartmuti abbatiam cum spe successione admixit Franke. Buccelino teste an. 865. aula augusta laboribus fatigatus ad suum s. galli Monasterium se recipiens, totum se negotijs monasticis dedit. obiit apud s. gallum an. 872.

36. Actum Moguntiae.

Quae, Mabillonio teste, iam sub Dagoberto rege fuit unum ex Palatijs regijs, nempe reges et Imperatores olim non in uno loco residebant, sed ab uno ad aliud palatium quorum plurima habuerunt in suis provincijs; Digressi, sua Placita et Comitia habuerunt.

Chronotaxis.

37. Dat. ab Incarn. Dni MCCCII. Ind. XV.

Cum anno 832. Concordat Indictio. Item actus Alabani, Salomonis, Tolentini, Grimaldi denique tempus Concilij Moguntij. Tertij secundum Baronium. Congruet etiam Copista adiecit annum 3^{tu} Leonis IV. Creati an. 847.

38. Regni Kludewici X.

Variae sunt epochae a regno Ludovici desumptae, equibus duae duntaxat usum habent in chartis nostris. prima est a regno Franciae orientalis, quod post Civiles, cum Patre notus adeptus est. an. 832. v. 33. pro hac stat praesumptio, quotiescumq; exprimitur regnum Franciae orientalis, praesertim si alia nota Chronologica, maxime vero Indictio Correspondat. altera est ab an. 842. v. 43. quo pax apud Verdunum in Gallia inter fratres reges restituta est. Haec in Diplomate praesenti, ubi nulla fit mentio orientalis Franciae, locum habet. hanc etiam exposcunt Chartae privatae huius Aedicii, vel in decursu palebil.

Crisis Recentiorum refellitur.

Fuerunt nec ita pridem scioli quidam, qui sua magni, aliena parvi pendentes, diploma nrm ea duntaxat de causa velut spurium, ac supposititium exsultabant, quod in eo exprimeretur anni ab Incarn. Dni, more, vel ipsi imperite philosophantes, ante Carolum Crasum Ludovici germanici filium irrecepto, opinio hac aventiri

Marginal notes on the right side of the page, including references to Mabillonius and other historical sources.

9.

Pabebrochio: qui tñ fatetur non tot archivia filii lustrari licui se: / resuscitata, recentioribus passim ut Caroli infallibilis recepta sunt, unde factum arbitror, & diplomati nro Cateroquin omni ex parte authentico sigillum aureum, nescio a quo, violenten fuerit detractum.

Hunc errorem late refutat Mabillon, produens varia regum praesertim ante diploma Caroli M. datum Anno meliori anno 783. Similia apud alios auctores reperies, ut apud Languea diploma Caroli M. pro Anno Campidonensi 773. aliud pro argia diuile. 813. Item Ludovici Pij. a. 817. Denique Ludovici germanici Epō Curioni datum 849. audiatur etm Joelinus: V. Carolus Crasus ha deficiens: sicut ipse nos quumdam in manu sub gnumie dresius Gall, Carolus Crasus scriba nra nra in finem Diplomatum sig dno Jozozell Hou Clai gnturty bndiantz, nontigns abns fultz id, vrit vnu fletu in gntz fton Aug thozgnz fundit: in Confirmatione allegat estamentum Caroli M. Diploma eundem editum 811. Item Charlaria quaedam. quid ad hac averti sequatur, Caci a loco ducti?

vid. exord. Jurat. in sum. dip. Act. III. c. 11. p. 15.

Si querat Cur duobus alijs Ludovici diplomatis pro Anno nro Conditis non similiter oppositi sint anni Incarnat. resp. quia sic Ludovico vel eius Cancellario placuit, nam fatetur et ipse Mabillon, paucissima respective diplomata illius hujus annis dñi praedita esse. Observat tñ litteras, quae in synodo Rauc paucis pro varijs Ecclesijs Conditae sunt, plurimum incipere ab ano Incarnat. iam inde a saeculo octavo, allegans Diploma Karolonari in synodo Episcopiensi a. ab Incarnat. dñi 747. Cum igitur hoc diploma nostrum editum sit in Concilio Moguntino, in promptu ratio est ad quae situm.

Itaq; Diplomati nro applicare licet illud Mabillonij de quodam Caroli M. diplomate iudicium: quos cum inspexerim, inquit, scicerum agnovi, N. est sigillum nullum oral oppositum, quia N. praeter annos Incarnat. merdam nullam depreleri. Novatoribus tamen illam auctoris nri de re dipl. nominatissimi: quem ordinis nri decus potius quam alienos respicere debuerent scitoli illi, quos supra indignitari: regulam inter plures octavam ce. labani Salomonis Pucino, Punendi utique falsarij, sed revincendi etm Pseudo Critici, qui quodlibet temerarie falsi aronia. Congruunt in simulant.

Charta II.

Traditio Rinloz.

In Chart. p. 2. Col. 4. * in Tomo f. 9.

A. 853.

Cogitans de aeterna beatitudine.

Quamvis Charta haec speciem Concombij praesferre videatur, notivum tamen pium aeterna beatitudinis satis demonstrat, plus a Rinlozio datum quam acceptum fuisse, eumq; benefactorum albo inscribendum esse.

In villa Louckringa et in illa marca.

Marca significat Collinivium, gregnum, proprie limites districtus alicuius, ita Godast Besold q.

Per Conceptionem Gozperti Comitis et Confectionem fratrum.

Notat Mabillon l. 6. f. 517. de re dipl. in plerisque litteris Comitatum illius temporis exprimi, ear factas esse per abbatem cum Confectione fratrum, quod ipsum videre est in alijs quibusdam Chartis nris. hinc colligo, fore praesentis traditionis non alium fuisse abbatem nisi Gozpertum, qui in seq. Charta dilucide vocatur Comes, atq; abba.

4. In villa Thezzelnheim in Alpegowe.

Inggelnu in Gogwrazwold.

5. Et illud quondam meum in jus hereditarium Marj relinquam.

Hae verba non appellantur super Louckringen, nam enim supra dixerat se Marjo tradere, quicquid sibi proprietatis ubi sit, ad quod igitur id ipsum hic referret: sunt igitur intelligenda de eo quod Rirlozius accepit in Thezzelnheim, prout ipsa verba contextio exigere videtur. nempe, quod Mabilonius observavit, donationes saepe coniunctas fuisse cum precaria, ita ut vel ipsa possessio donata, vel aliud quodpiam donatori in beneficium vel vitalitium concederetur, et in hoc locum habet. sane dum Rirlozius initio dixit, se de temporalis vitae provisione cogitandum, presentem in ipse Contractum, satis se declaravit, a se possessionem illam in Thezzelnheim ad dies tantum vitae repositi: sed et ipsa vocula relinquam tempus mortis denotat, quod de Louckringen intelligi nequit, quippe quod actu se tradere profitebatur, igitur in numero benefactorum.

6. In Bago Alpegowe in Comitatu Adilberti, Coram testibus 7.

Vadrian l. r. de Colleg. et Monast. Iubebant Ludovici qij Leges, vel, qui pro salute animae suae vel proximorum donare vellet, sub hoc Comite id agerent, testibus fide dignis donationem ratam facerent. monui nuper, Alpegowiam olim ad Comitatum Turgovicum pertinuisse, unde veri simile est, Adilbertum hic nominatum eum ipsum esse Turgovia Comitem, qui nominatur in Charta sequenti.

7. Año II. Hlodewici regis. año autem I. Sergij P. II.

Añus secundus Ludovici secundum posteriorem Epocham in Chartis privatis visitatum incidit in añum Ch. 844. Cui etiam Copista accomodavit añum I. Sergij, quippe qui Creatus est eodem añno die 30. Feb. hinc Chronotaxi majores nri simpliciter adhaerunt, nonnulli a recentiorum fundum historia domestica penitus insipientes, haud immerito suspectam habere Coeperunt. nam si haec traditio añno 844. facta fuisse supponitur, vel devastationem Marj eam suspectam esse dicis, vel praecipere.

Si dicas suspectam esse, Contra est 1° quia non est Credibile quidquam in hoc Chartario insertum, nisi quod a hinc restaurationis Contigerit. aut enim ante illam Marium nullas Certas possessiones habuit, aut ea per subsequentes discordias dispersa ac dirapta fuerunt, ut novam omnino fundationem facere voluerit, necesse habuerit. et quo denig. fato Contigisse dicemus, ut ex totali prima fundationis ruina haec una Charta evaderet in Columnis; si dicas, se eo quod possessiones haec in Louckringen in diplomate Ludoviciano de año 858. non amplius memorantur, satis argui, eas in devastatione presentem traditionem suspectam inter ipse, repono, in diplomate dicto nullam etiam mentionem fieri de possessionibus in Bazmurdinger et Meltinger, quae tñ indubie primum post restaurationem nempe annis 853 et 55. Marjo acceperunt, unde alia huius ratio est querenda. Contra est 2° quia Chronicon Einfolterre, cui in defectu aliorum documentorum ob antiquitatem fides abrogari non potest, docet, post mortem Adilberti Turgovia Comitis, statim incipisse domesticas illas familia Kyburgia guerras: Adilbertum autem ad 838. iam devixisse necessum est, quo Adilbertus Turgovia praesul teste Mabilonio: Consequenter devastatio Marj praecipit añnum 844, quo praesens traditio facta fuisse praedicitur: neq. enim Credibile est, eam factam esse serventibus adhuc desidijs, quis enim animum induxisset bona sua sacrificare Marjo adhuc inter unguis inimicorum hominum, ut loquitur Ludovicus in 2° Diplomate: agonizanti. Contra est 3° quia probabilius est, illas guerras et Consequenter Marj devastationem Contigisse subvolvere, priore restauratoris parente, prout supra alibi ostendat. Cum igitur in diplomate praecedenti restaurator Gogportum a se et fratribus electum dicit, Consequens est

hanc Chartam per Conceptionem Gozperti et Concessionem fratrum expeditam si fuisse ante
 finitas illas discordias, reddidam, pacem, ac proinde post restorationem. fingere autem duos
 Gozpertos, vel quid simile, foret Coniectura, qua historiam non certioram, sed dubiam magis
 atque suspectam redderet.

Si igitur necum Conventibus, hanc traditionem post restorationem fuisse peractam, ab a^{no}
 nihilominus 844. quaero, qua igitur authoritate Gozpertus unacum Conventu fratrum
 hanc tractatum iniicit? Certe non ut merus advocatus, tum quia ly per Conceptionem, plusquam
 advocati assidentiam indigebat, tum quia nihilominus nomen et authoritas abbatis exprimi
 debuisse, prout fit in Tabula de a^{no} 812. non etiam ut D^{no} loci, quia si pace reddita Wolvenus
 dominium Marji non statim adeptus est, quando igitur illud ab eo recuperatum dicimus, non ut
 Comes Provincialis, tum quia is fuit Adalbertus, ut supra vidimus, tum quia in Concomitis non
 requirebatur authoritas Comitum per Conceptionem, sed presentiam Im, qua in Chartis nostris
 solet exprimi per verba Coram Comite, vel adhuc generalius in Comitatu huius vel illius.
 non denique ut abbas Comendatarius, quis enim Cereda, Wolvenum dilectam sibi P^{ro}venantiam
 via e naufragio ereptam alteri seculari Comite, aut Cur non ipse eam in Comendam suscep-
 isset? ergo statuendum esse videtur, Gozpertum iam tunc fuisse abbatem regularem. quo
 supposito et parte Chronotaxi supradicta, dicendum foret, discordias familiares illas ante
 ante annum 844. cessasse, proinde Wolvenum oblata quida Marji possessione paulatim ad
 eius restorationem mentem applicuisse, ac tandem rebus profectis Gozpertum a Ludovico
 rege a^{no} 852. confirmari fecisse. at nec isthoc systema scrupulis caret; documentum
 siquidem Einsidense primum post restauratum a^{no} 830 Marium Gozpertum in abbatem
 spungtum esse tradit: quod mihi quidem verisimilius videtur, si enim iam a^{no} 844. Marium
 restitutum, ac Gozpertus electus fuisse, non Capio, Cur Wolvenus tandiu distulisset regiam
 Confirmationem, quam ipsa Marji ex unguibus inimicorum hominum erepti receptas so-
 licitare videbatur: aut quid accepum morabatur ad regem, qui illis annis: pace siquidem
 cum fratribus iam composita, ut plurimum in Germania versabatur, ac etiam anno 848. Con-
 cilium Moguntia^{rum} celebravit.

His omnibus serio pensatis mihi quidem, salvo meliori aliorum iudicio, probabilis
 videtur, presentem Chartam non nisi post Confirmationem Gozperti conditam esse, at qua
 ratione in supposito hoc salvabitur Chronotaxis, haud difficili, si modo annus Pontificatus
 a Copista adiectus non attendatur. epocha enim Ludoviciana duplici modo exprimi potest, 1°
 siquidem observavit Mabillonius, antiquitus in Chartis privatis subinde numerum undecim
 scriptum fuisse duabus unitatibus majusculis, quo pacto in Charta nra legendum foret, anno
 undecimo Ludovici, qui incidit in annum Chri 853. 2°. Certum et expertum est, potissimum
 Chartariorum antologias et mendas contingere circa Cyphas numeratas, seu deinde errorem
 referas in incuriam scriptoris, seu in Caducitatem authographi, quod Cypham aliam pro alia
 e.g. I. vel V. pro X. Copista praefingebat. hinc Correctione saepe opus est, quam et ipse Ma-
 billonius non semel absque scrupulo adhibet. Simili igitur modo potuit contingere, ut in Charta
 nra Cypha I. pro X. irrepperit, quo pacto rursus eveniret annus regni Ludovici VI. Christi
 a^{no} 853. quo nempe etiam sequens Charta sub eodem Gozpertho Comite et abbate data est.
 et vero ipsa Chartarum ordo hunc annum exposere videtur.

No. 853.

Charta III.
 Concanbium Thielonis Presbyteri
 In Charl. p. 2. Col. 4. * in Tomo. fol. 50.

1. Ego Thieto cum manu advocati mei.
 Cum manu, id est, per stipulationem, in Sin Gerud plogne, ut explicat Vadianus, alia Charta habent, manu potestativa, qua erat formula usitata Weste godard, idem sonans, ac cum manu advocati, nunt Vogt.
2. Pazmundinga.
Babundingne.
3. Gozpertus Comes atque abba.
 De hoc satis in Chartis precedentibus.
4. Eccontra miki alterum agrum.
 Purum itaque Concanbium est, nec inter benefactores referendus Thieto, quamvis eam agrum, quem cum agro Marij Comitarit ab othere pro remedio anime sue, parentumque suorum sibi datum fuisse profiteatur, non tñ simili et ipse intentione ad Marium transiit, sed contra agrum alium accepit.
5. Año regni Lud. XI. mense Majo IV. Nonas, die Jovis.
 Nempe a. 853. in quem incidit a. XI. Ludovici, ac etñ littera dominicalis A. que cum affixa sit trigesimo Aprilis, Consequenter diem Jovis regoscebat IV. Nonas, seu quarto die Maji.
6. In Comitatu Adilberti.
 Quem iam supra ab a. 838. Turingia imperitape dixi.
7. Anno VI. Leonis Pape IV.
 Hunc pro more subierit Copista, nec tñ exacte, cum enim a. 847. die 5. Aprilis creatus sit ille, Consequenter hoc a. 853. in Majo iam curcebat annus VII. regiminis.

No. 854.

Charta IV.
 Traditio Meginard Presbyt.
 In Charl. p. 3. Col. 5. * in Tomo. fol. 50.

1. Ego Meginard indignus Presbyter.
 Habetur in Catalogo Sangallensi Præbendam Renoviersem ordine 40mo unde liquet eum factum fuisse monachum Renoviersem.
2. Divina gratia Compunctus.
 Ex hoc Contextu clucet aninus Meginardi monasticam professionem amplectendi in rebus: fiando omnibusq.
3. In termino Mettingen, tam terris, marcipijsq.
 Vide infra n. 7.
4. Pro remedio anime mee, Patris et Matris, fratris et sororum.
 Qui proinde omnes in album Benefactorum, sicut Meginardus in album Confratrum sancti referendi.
5. ut ibi locum et nutrimentum habeam.
 Quamquam hæc verba plus non videantur indicare, quam Præbendam, ex dictis tamen Patris Constal, Meginardum non merum Præbendarium, sed verum monachum fuisse.

III. Kal. sept. regnante rege Hludewico.
 Haec Chronotaxi Certus annus deprehendi nequit: ordo autem Chartarum arguit,
 annum 853. quo praecedens, et ante annum 856. quo probabiliter sequens Charta
 facta est, haec Contigisse unde Copista annum I. Benedicti PP. III. adiunxit, qui Creatus
 857. die 21. aug. Ceterum testatur Mabillonius, apud Francos multas reperiri Chartas
 quibus notis Chronologicis, aut certe dimidiatis, ut: in mense feb. regnante Karolo,
 nante rege Rudolfo 7. ut etiam fit et in hac et in alijs. unde Copista noster motus fuit,
 suo nempe arbitrato, prout Chartarum ordo antiquioris Charlarij / quo sine id saepius
 potuisset praestare: se exigere sibi videbatur.

In Curte quam tradidi.
 urbis, nru Gop.

Charta V.
 Traditio Sigemar.

In Chart. p. 3. Col. 2. in Tom. N. 5. A.

Viri quidam.

in hic non loquatur Sigemar ipse, sed de eo alius, constat, hanc Chartam non esse
 esse ipsum originale donationis, sed relationem tm historiam, qualis etiam habetur
 MSS. Bibliotheca, et videri potest N. 5.

Nobilis.
 de Charta I. n. 10.

Cellam, quae dicitur Alba.

uid Cella alba, explicat MSS. Citatum his verbis: Cella, quae nunc dicitur S. Blasij. Claris
 biton ad an. 963. Cella S. Blasij primitus habuit nomen Cella alba. Cellas autem a
 urbs dictas, fuisse loca solitaria, seu solitarijs dicata, in qua velut religionis gratia
 acciperent monachi, testatur goldast. talem fuisse Cellam albam scribit Bucelinus in
 m. Const. ad an. 801. his verbis: ad S. Blasij in Hercynia heremitica vitae pluribus iam
 illis ibi felicissima exercita, monasticam vitam leges S. Bened. plurimis iam ante annis
 ingunt sanctissimi illius loci incolae, quam abbatiati honore insignirentur, cui eorum
 oris titulo praefuere aliqui 7. Idem ad an. 857. ait, Hercyniam in tribus maxime
 nobijs S. Blasij, Trudgerhi, et Georgij effloruisse. Cum igitur tenore huius Chartae Cella
 Circa idem tempus Marcio nro fuerit incorporata, nullus iam dubio locus est, quin reli-
 gionem statim per religiosos Theronienses ibi fuerit introducta.

Ad stabilendum ibi servitium S. Mariae.

in in Cella alba, an in angia Pileni, ambiguum san sum facit.

Pro semetipso et filio suo nomine Liuthere.

S. habel: pro semetipso et filio suo, cui nomen Liuthere Monachy. A vero in Catalogo
 galij. P. Theronij. habetur Liuthere Presb. ordine 7. quem proin adhuc vixisse tempore
 federationis cum saargallenibus iusta a 885. Colligo. sed de hoc alibi. Num porro Sigemar
 et ipsum filio suo in religione vixerit Certum non est, probabile tm, quia in dicto Catalogo
 ur Sigemar monachus ord. 49. quem proin multis ante filium eius obijisse aut mo. nec
 arum caetate, ut quis in senectute iam bona sese religioni dicaret.

Sub Rege Ludovico anno I. Nicolaj Papa.

in Cella alba inserta sit Diplomati Ludovici edito anno 858. die 12. aprilij, Nicolaus

ki
 fol. 10.
 ad plagu...
 onale usitate...
 res referent...
 pro remedio...
 et ipse intencio...
 oris.
 ac etm libere...
 regis...
 de dici.
 um erin...
 an...
 orby.
 o...
 in...
 an...
 el forun...
 quia...
 sed verum...

14.

autem Creatus sit eodem quidem a^o, sed die 24. april. evidenter sequitur, hanc donatio-
nem ante Creationem Nicolaj Confectam esse. Compilator autem posuit a^o incertum pro
Certo, cum aliunde forsitan sciat, circa hos annos factam hanc incorporationem. Cum
vero haec Charta referat donationem prius factam, ad summum statui potest a^o 856.

Charta VI.

Traditio Landfrith.

In Chart. p. 3. Col. 2. in Tomo N. V. K.

1. Ego Landfrith.

Comitem fuisse crediderunt, qui eum vestitum et insignijs Comitibz orantur in pictu-
ris, haud dubie inducti, quod in Charta IX. legitur sub scriptum Comitem Carl-
fridum, quasi vero idem nomen non potuisset Compelere Cuius ingenuo. Jure
traditio haec innotinata non videtur esse tanta latitudinis, qua Comitem adaequet.
Siquidem Nanger in Charta VIII. plura tribuisse videtur in eadem villa aut circa
illam.

2. Pro remedio animarum mei et Patris et fratris mei.

Hi igitur Coniunctim inter benefactores referendi, et necrologio inferendi sunt.

3. In Alpegowe in villa Alaffi.

Uelgan in ffurintwold.

4. Ubi Alba Antward praefere videtur.

Mabilon l. 6. f. 571. de re dipl. in notat. verbum videtur, non in postal fictionem
et in proprietatem, qua veritati contraria sit, ubi quidam Pseudo Critici Tomiand.
hunc Antwardum regimen adesse ante ar. 858. quo wolvene monachum induit, credibile
est, nam alius wolvenus ipse hanc provinciam suscepisset, prout arguitur ex diplomate
Ludoviciano de eodem anno.

5. XI. Kal. Oct. Die Dominico.

fuit ergo littera dominicalis E. qua occurrit anno 844. 850. et 856. hunc posteriorem Copistam
nostrum agnovisse, probat Chartarum a^o. fuerunt t^o, qui primo velud in hunc hanc Chrono-
taxin a^o 844. verificari deprehendentes, nec ulterius indagantes, hunc ipsum a^o praefati
Charta ac Consequenter regimini abbatis Antward assignarunt. at Contra est 1° quia hoc ape-
rendo incidere in eodem scrupulo, quos in Necrologio fure exposui. Contra est 2° saltem in
alterutro saluntur seniores nri, qui tam traditionem Necrologij quam praesentem Landfrithi eodem
anno 844. assignant, cum t^o ibi n. 3. non sine ratione ostenderim, praeter Gog per hunc eo fuisse
nullum alium abbatem ad hunc posse. Contra est 3° quia in Necrologio Sargallensi praegonantur
tres abbates, wickram, wolvene et arthram, eo indubie ordine, quo sibi invicem successerunt, nempe
wickram wolveno et inde arthram. aut Cur Gog per hunc omittitur, si inter wolvenum et arthram
mediasset. nihilominus Certum est, aut hanc aut Chartam VIII. Nangeri aut forte utraque
proponendam esse diplomate Ludoviciano de a^o 858. quippe in quo iam continetur Alaffa. igitur
in alterutra saltem corrigendus est Copista, qui in praesenti Charta per XI. Kal. designat a^o
856. in Nangero autem per annum Ludovici XX. annum 852. errorem autem contigisse necesse
est in Cyptris, prout Centies contigisse facile deprehendit, qui ad amissum revocaverit Chartam
a Mabilonio, Vadiano et alij Copiore abbas. si igitur error contigit in praesenti Charta inde est
quod loco XI. scribi debuisset IX. X. vel XII. quo facto eveniret annus 854. 855. vel 856.

6. Praefere videtur.

Mabilon l. 6. f. 571. de re dipl. in notat. verbum videtur, non in postal fictionem et in proprietatem, qua veritati contraria sit, ubi quidam Pseudo Critici Tomiand. hunc Antwardum regimen adesse ante ar. 858. quo wolvene monachum induit, credibile est, nam alius wolvenus ipse hanc provinciam suscepisset, prout arguitur ex diplomate Ludoviciano de eodem anno.

Mabilon l. 6. f. 571. de re dipl. in not. verbum videtur non importat fictionem et improprie-
dem: quae veritati contraria sit, uti quidam Pseudo Critici somniant.

XI. Kal. oct. die dominico.

Die 25. Sept. signatur littera E. sub Dominicali anno 844. 850. 865. Controversatur quoran-
num data sit Charta nra. quae hae dependet ab alia ran artward abbas Gozperto pra an post
onendus sit: imprimis autem praesuppono insubsistentem esse quorundam opinionem, quod
Hrag. Bantlogij et Landfridi traditis eodem ano 844. peracta sint, nam ut ibidem demonstrari,
veter Gozpertum simul et semel alius abbas n fuerat admittendus. quod autem quidam somnia-
nt Gozpertum dicto ano abbatem solum sodo Comendatarium, Artwardum vero regularem fuisse,
vera Coniectura est, nec ulla illius aevi exemplo demonstrabitur.

Qui igitur Gozpertum Artwardo praeposunt, et consequenter praesentem traditionem in
anno 865. referunt, nituntur his rationibus. 1. quia spectato Chartarum ordine, haec ipsa
Copistae fuisse videtur. 2. quia Necrologio Sangalij. Dies solum abbas praemittitur, scilicet:
ichram, wolven, et Artward. evidenti argumento, hos sibi secundum ordinem successisse, aut Cur
Gozpertus inter medios fuisse praetermissus: 3. quia forte ano 844. flagrabant adhuc illa
perniciosa discordia, quibus duratibus non est credibile, aliquam novanteris extreme periculi,
nbi factam esse donationem. 4. quia valde dubiosum, an ante restaurationem Marium titulo
Babae gavijum sit.

Pro opposita sententia pugnat Chronicon Einsidense, quod diserte a ferid, wolvenum Gozperis
858. ubi Ludovicus wolveno Marium ita Comitit vel non nisi post obitum eius fratres abbatem
nter se eligendi haberent potestatem. unde quia iuxta dicta wolvens eodem adhuc anno
onachum induit, non est credibile, quod post discessum Gozperis alteri haberet Marij Comitit
primus post huius tm mortem senio iam Confectus eas sibi regendas asumpserit. aut si pro
tio. Artwardus Gozperis Subrogatus fuisse, mirum sibi, Cur nec vestigium reperiat de eius
onfirmatione tunc feris tam necessaria, quam usitata. Haec posterioris sententiae fundamen-
taria non ex meris Coniecturis sed documentis desumpta sunt, praeponderare videntur, praesertim
um non sit difficilis ad rationes superiores responsio: nam ad i. nam resp. ordini Chartarum a-
gnita intento ceteris paribus quidem insistendum esse, ceterum Copistae non raro in hac sub:
ordinatione lapsus esse patet ex sequentibus. ad 2. nam etsi Gozperus praeposatur, adhuc questio
geret, Cur is praemittatur, cum hi primus a restauratione abbas et a rege Confir matus esset. ad 3. nam
usque negotio succurritur, si Charta praesens non anno 844. sed 850. quo ipso iuxta Chronicon saepe
natum restauratio Marij perfecta fuit, condita esse dicatur. ad 4. nam Constal, Gozperum a wol-
ere et fratribus fuisse electum ante Confirmationem Ludovici: accedit, quod s. Juntanus sub
Abate vixisse legatur: attamen utrum ante vel post restaurationem, alibi, si author vita
necis indulserit, discentiam.

Charta VII.

Traditio Swab Praef.

In Chart. p. 3. Col. 2. x. in Tom. N. 5. N.

A. 857.

Alteri regni gaudia querens.

Eccae primum Benefactoris.

In Pago Alzigowe, in vico et in termino ad waltkirchum.

Wuldring in Swartzwald. videtur insignis fuisse donatio.

Me quoque secuturum promitto.

Notat Mabilon l. 6. f. 505. de re dipl. et in anal. ad an. 778. ad monasticum institutum Con-

volantes se suag omnia Contulit; unde maxime Mariorum facultates accreverint. Caeterum benefactorem hunc nem promissis suis seclis, Monasterioq; amplexum esse, Constanz Catalogo Sargaly. in quo Swab. Presb. referetur ordine 37.mo

4. X. Kal. Jul. Sub Papa Nicolao.

Papa Jm Nicolaj ruffus a Capista Coniecturaliter adiectum esse Constanz quia waldkirche iam hbetz in diplomate 2.do Ludovici, de quo vide, quae dixi in Charta V. n. s. hinc in annum Saltem 857. diem vero 22 Junij referenda est.

Charta VIII.

Traditio Nanger et Adalnu.
In Chart. p. 3. Col. 3. * in Tom. II. 5. A.

no. 858.

- 1. Nanger seu uxor mea Adalnu.
Adalnu non Adalnu legendum iuxta Goldostum. porro utriusque Marito scilicet uxori debetur commemoratio inter benefactores.
- 2. Aliorumque innumerabilium ibidem requiescentium.
Ergo Marium nem illo iam tempore sacris reliquiarum divitijs pollebat.
- 3. ad Alagfin
Aloffa, Alaffin, Alaffin, vel etiam in fhoratz woldt.
- 4. N. XX. Ludovici Regis. Anno III. Nicolaj Papae.

Annus Ludovici secundum posteriorem epocham incidit in annum 862. ad annum Nicolaj III. dissonavit. hoc certum est, aut traditionem Lantfridi, aut hanc Nangeri, quia utraq; continet fundationem in Aloffa, et diplomati Ludoviciano secundo promittendam esse. Compilator Chartarum utraque promisit, quod putaret diploma Ludovici primum 868. editum esse. et forte non absq; Consilio ita promisit, nam haec Nangeri illa Lantfridi donatione multo amplior, ac digna proinde fuisse videtur, quae diplomati Ludoviciano, in quo traditiones minoris momenti promittuntur, insereretur. poterit igitur dici, vel epocham hic ab anno 852. desumendam esse, unde resultaret annus 858. vel, quod in Chartarijs frequens est, errorem in Cyphris irrepsisse, ac pro XX. scribendum fuisse XV. ut eveniat annus 858. vel deniq; die cum Mabillon. l. 2. c. 28. de re dipl. Chartas donationum non raro longe post factam donationem esse scriptas. Saltem nil derogat historia, si Charta huic annum 858. puta primum eius bimestre affigamus.

Charta IX.

Traditio I. Wolveni Restaurat.
In Chart. p. 3. Col. 4. * in Tomo II. 5. T.

Remissis ad Chartam sequentem, quae ibi repetitur, specialia quaedam hic ventilabo.

- i. Parentibus inter se litigantibus.
Non solum Progenitores, sed etiam Consanguineos et Cognatos suos veteres illi noē parentum intellexerunt. ita Mabillon in anal. Bened. ad an. 743. Chronicon Einsidlerse tragediam istam cum talibus Circumstantijs (siquales ut super monui ab impartialibus historicis non solent Conspingi) describit in hunc modum: *vel abra Inzalt gant vdel salu qz stat, nued Is lruud Non fl. Wolvumnd naxnd wronde, heru Inz fll nued frim fofu vnd nimm frimnu brudns nnd frimnu foimnu in grolan hring, dardund Is lloftns up dar gaud gnt.*

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible, continuing the historical or philological discussion.]

folgt urads. etsi porro Chronicon istud Confundere videatur wolvenum, qui in guerras illas
um fratre incidit, cum eo, qui Marium restauravit, distinctionem in faciendam esse suadent
querha argumenta.

1° quia Chronista wolveno in illo bello domestico filium attribuit: sicut et MSS.
eodam nostrum filiam Diebergam: restauratorem autem liberis Caruise diſerte scribit
fra ad annum 838. his verbis: Nun fol st. wolvenun Rnu kind, giung in sinu Rlastro
inaw, wurd Monch und ginstar, dnu no woff gnlafat wurd, si putat filium et filiam
us interea devixisse, Cur quæso, Chronista id non expressisset? 2° Cum restaurator valde
chus dicatur, ut ad sacerdotij honorem promoveri mereretur, non videtur ad statum Con:
igalem educatus, aut in illo tot annis versatus fuisse, præsertim cum illo statu nobilium
ily non nisi qui statui Eulco dicati erant, ad altiora studia et s. litteras applicarentur.
3° Restaurator in hac ipsa Charta vult memoriam sui ac parentum suorum defunctorum
aberi, Cur non etiam Coniugis ac prolium, prout facit ipse Eudovicus in seq. diplomate,
4° In Manuscriptis Bibliotheca Wolvenus nunquam absq. Antonomasia Restauratoris le:
itur, nisi ubi ei filia attribuitur. 5° si a. 838. quo probabiliter cepit bellum illud
interitum wolvenus Restaurator filium habuit eius iam etatis, ut partes parentis inter
ictas herbas sequi posset, prout Chronicon insinuat, eadem ad minimum 20 annos, parenti
ero ipse inibi matrimonij ad minimum 25. annos concedere debemus, nequidem illo tempore
am præmatura, ut nostro, Coniugia frequentabantur. hinc sequetur, Wolvenum iam
hunc a. 865. regiminis abbatialis onus susceperet, fuisse senem 70 prope annorum, imo
80. si cum alijs Ansbartum inter gospitalum et Wolvenum interponas. quis credat,
enique 6° Controversiam decidit Restaurator ipse, dum ait, Marij devastacionem
origiſse parentibus suis inter se: non secum: litigantibus, adeo ut ipse n. fuerit
ersona principalis inter litigantes. Ergo inter wolvenum et wolvenum, ut inter
atrem et filium distinguere oportet. ecce igitur succindam historiae seriem: salvo nobili
iudicio.

Ruthardus Alemannia Dux, Comes Turingia, Kyburgi fundator, duos reliquos
reperitur, Rupertum Duce Alemannia et Wolfehardum Kyburgi Comitem: hunc
no fundatore agnoverunt semper Majores nri, sal de fundacionis ipse hodieum disceptatur.
rimissa iam insulsa illa quorundam a seculi circiter seculo opinione, quam in Scholjs
ad Chartam primam refutavi, et cui nemo hodie, quem seriam, adhaeret: alij veritati
atis Consuetum fore arbitrantes, si proin opinioni totum seculum abrogarent, Marij
iginem ad an. 838. revocarunt. at Cur ad hunc determinate, nullam hic rationem
nverio. Deniq. alij, in historiam solertius indagantes, quos inter præcipuus Mabillonius,
annum fundacionis 800. vel circiter statuerunt, fundamentum desumentes ex legenda
s. Piltani ubi anno 800. Monachum in Rheni insula induisse ac monastica per:
fectionis normam presentibus initiis dicitur et futuris. huic sententia nescio
quid opponi possit, siquidem wolfehardus fuisse dicitur, qui s. Piltanum quadriennio
Conersalen habuit, ad dicto a. 800. in suo Marij monachizari fecit.

Wolfehardi filium fuisse wolvenum ex dictis constat, eumq. præter Hugbaldum

Kyburgi Comitem, alium praeterea fratrem habuisse videtur. Supponere Chronicon
 Einfolense per verba: *hanc dno solb uad sin fogu uia nienu frunnu bruder
 uad frunnu fogu in grobnu Rring.* post mortem igitur Adelhelmi, quem Wolvenus
 huius patrualem fuisse suspicor, Comitis Turingia, Circa an. 838. quo Adelbertus
 Turingia praefuisse a Mabilonio aseritur, orta sunt bella illa intestina, ex quibus
 Arnium, ut loquitur restaurator per stirpalem euenit. quamdiu duraverint illa li-
 tigia, et an Wolvenus senior ipse intermortuus, vel restituta pace in quietam Arnij
 possessionem restitutus fuerit, incertum; hoc autem probabile est, Wolvenum Juniores
 non ante annum 847. ut putat Langius, animum ad restorationem applicuisse, eam
 n̄ ante annum 850. vel 51. quo Antwarto abbati defuncto Gosperum subrogasse
 videtur, persequere. Si quis miretur, unde factum, vel privata lites familiae
 Kyburgiae non opeus auctoritate Ludovici, aut per missum dominium, vel Co-
 mitem sopita ac dirempta fuerint, reuoluat Civiles discordias et bella, quae Ludovico
 ab an. 838. usq. 843. Cum fratribus suis ob novam, sibiq. praedictosam heredita-
 tis divisionem a Patre Ludovico Pio in iudicium Judithae Norvecae factam intercesse-
 runt, recogiletq. Brocardicum illud: *Jura inter arma silent.*

5. Actum Ulma a^o XXIII. regni q. Ludovici regis in orientali Francia. mense febr.,
 XI. eiusdem mensis die Saturni i^o ipso re praesente, VI. a^o Nicolaj Pape. A^o XXIII.
 Ludovici secundum epocham posteriorem ab a^o 842. desumptam incidit in an. X^o 865.
 quae meae Copistae fuisse colligitur ex Charta sequenti data anno XXVI. regni, Cui adnota-
 vit a^o Chri 868. al licet annus XXIII. Ludovici secundum posteriorem epocham Concordat
 sicut et annus VI. Nicolaj similiter a Copista adiectus, discrepat t^o littera Dominicalis B.
 quae semper est praecipua Chronologia nota.

Praeterea in notis ad sequens diploma Ludovici evidenter demonstrabo, tam illud ipsum
 fuisse a^o 858. Conditum, quam etiam praesentem Chartam a Wolveno regi Ludovico praesentatam:
 tam, maxime quia littera dominicalis B. propria fuit eiusdem anni 858. et in Chartis
 annum regni Francia orient. praesentibus prima epocha ab an. 832. desumpta locum
 habet, ut iam olim praemonui. sed hoc ipsum difficultatem augere videtur; nam secundum hanc
 epocham annus XXIII. Ludovici non cum a^o 858. sed 855. conveniret. quid tum nunc
 quid in Chartis praesentibus Copiatis error circa Cyphras non occurrat frequentissime,
 et quid, si Copista studiose numerum a^orum mutasset, sicut et adiecit a^os Pontificios,
 ut opinionis suae accommodaret; at ad salvandam hanc antilogiam alius restat modus in
 re diplomatica fundatus.

Allegavi iam nuper Mabiloniam asserentem, Chartas donationum saepe multo
 ante Confcriptas, quam Confirmatas fuisse. Chartam autem praesentem, antequam Ulma
 a Wolveno regi Ludovico pro Confirmatione praesentata fuerit, Confcriptam fuisse, testatur
 sequens diploma. Supponamus igitur donationem factam Chartam Confcriptam fuisse anno
 855. Wolvenus recte adscripsit a^o XXIII. Ludovici. hanc ipsam Chartam Wolvenus Ludovico
 exhibuit, Notarius pro Confirmatione addidit diem mensis, Comitibus ibi praesentibus ad annum
 traditionis Arnio prius facta, dies autem mensis ad a^o praesentationis Loram referre. nec
 mireris hanc explanationem, nam simile quid asserere necessitatum in ConCambio Gosper-
 ti, interim memento Salomonis.

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

Si quis vero q. imprimis iam Dei.

De huius imprecationibus et in Chartis pagensibus writari solitis videri potest Mabillon. de re dipl. l. 2. c. 8.

Signum Gosperthi Comitis, Adilberti Comitis q.

Circa haec tempora vixerunt Adalbertus Comes Turingiae lesle Mabill. Adalbertus alius Comes Rhetiae ex familia Ravensburg seu Aldorf lesle Jungfio. Anselmus Comes Kyburgi v. Frauenfeldae. lesle eodem.

Manu potentativa.

Hac solita formula erat, inquit goldast. et idem sonat ac cum manu advocati, Cui fl. Com. seculat potestas ratificandi huiusmodi donationes.

Charta X.

Diploma Edm. Ludovici.

In Chart. Col. 4. * in Tomo. Num. 7.

H. 858.

vir venerabilis Wolvra.

Hinc pabel, Wolvra iam prius monachum indusse, forte post reditum ex ulma, quam vis Chronicon Einsidense post reditum ex francofordia monasterium profectum aperat.

Fidelis vassus noster.

Fideles, ut notat Speidel in Besoldum, dicebantur ingenii atq. liberi, qui feudo accepto in vi fide ac clientela erant. vassi seu vassalli vocabantur a vade, ut explicat goldast. f. 136. eo quod vadium pro beneficio accepto auctori seu seniori suo faciant. ea n. tempore dominium possessionum omnium pater reges erat, a quibus eas Comites vel nobiles in feudum accipiebant.

Dehinc quoddam scriptum.

Nempe traditionis sua Chartam, de qua supra.

Aliarg. II. reliquias ibidem recordens.

Syllabus. B. reliquiarum continetur in quodam antiquo MSS. Bibliotheca.

Prater illud solum, quod ad Loufen tradidit.

In Charta praecedenti hbt. excepto, quod ad Loufen tradidi. in Vicinus germanico hbt. ubi gnouum vltim. Item qm dnu. hntm gntm fut. alij particulas exceptod prater non ex clusive sed praesuppositivie intelligunt, ut sensus sit: Supra illud ad Loufen pertinens, quod iam prius ad Marum tradiderat. et vero Wolvra vltas quondam in Loufaro marchio ad Marum dedisse, eaq. postmodum cum Consensu Gratum Comitate, Constal ex Charta XIV. et XX.

Sicut legitima via descendit de flate in Heselbrun in q.

Besoldus v. Bazich. Binf. sicut littera tales, ubi Comitatus, vel territorij alicuius termini et fines specificie designantur; finis enim possessionem et dominium demonstrant: unde dicitur quod Consensum causa sagial naa potestor q. l. 2. §. fin. H. defm Reg. ergo si per talem scripturam fines et districtus alicuius territorij designantur, simul quoq. in vltis, quod dominium et iurisdictio ad eum districtum pertineant, Cui praesumptioni est standum, nisi aliud probetur.

Districtum modo descriptum cum pagis inclusis antea non pertinuisse ad Comitatum seu Centenam Kyburgersem sed Turingiensem colligitur ex eo, quia plerag. loca hic nominata ne quidem hodie ad Kyburgem pertinent. exemptum vero esse per praesens privilegium ab omni

aliena iurisdictione, Constatur tunc ex modo allegata Besoldi doctrina, tum ex anglis, dicitur, quando igitur aut quomodo Comitatus Kyburgensi subiectus, quibus, cum Comes advocatus non supremam iurisdictionem olim administrans, eam successive sibi appropriare coepit, unde merito cum P. Reuer in quadam Charta nescio an fragmento ex postulare possemus Contra Tigurinos, ut ostendant titulum alia in illis pagis iurisdictionis.

7. Usque ad medium Furdum Rheni.

Piscatio tunc ex parte in utraque parte Rheni conceditur a Ludovico in Diplomate 3to

8. Tam in ipso loco, qui dicitur Rinawa.

Qua proinde principaliter gaudet exemptione supradicta.

9. Quam in Lateris, i.e. Martella, Ellemnickova &

Beckenhoven. Non est illud, de quo Junghius l. 6. Badenogobum videtur dicitur (sunt) iuris, sicut Brunshambach und dem finstem Grotz & sed per illud intelligitur Baden, proinde ipsa iurisdictionis indiguitas: hinc etiam in vidimus germanico interpretatur Baden.

6. Stanhelm. Brunnum, Chronicon Sargatt, apud Goloast, testatur, Carolum Crasum Italia pacifice subjugata locum nunc Stanheim: quod idem esse cum Stanheim seu Brunnum asserit Godesfridus, s. Othmaro, s. Marci, s. galli: imperatoria tradidit potestate Junghius Ita h. Crasus Galt Dan dinstum firtz abbt Harnutum ubi gatum a. 884. ubi die obsidit und wolleit Br. Grotzgang die firtz Galtum die firtz zu Grotz Dan dinstum in Burgon ingratum von Dan Rottum dinstum zu Galt galt. Innotuit Galt dinstum Conrad I. bis Galt Salomon dinstum Caput und abbt zu Galt galtum die die Galtgang und Galtgang dinstum dinstum firtz grotz: Galt: ist an. 846. nu die Galt zu Galt dinstum wotum. recognoscant modo tum factam a Wolveno traditionem Marci in dominium Caroli Crasi, tum eius singularem erga s. galum proprietatem suspicis incepit, eundem imperatoria potestate hanc qualificationem iheraugia proprietatem in Stanheim ad Annum s. galli transulisse.

7. Moriner wilare. Non est illud Mossumil apud s. gal. de quo Schobinger in notis ad Vadianum: sed Morlam, nam in Legg. Chartis dicitur pertinere ad Loufarrum marcham unde etiam in vidimus germanico interpretatur Morlam.

8. Cella Alba, alappa, walt Kiteka.

Inferuntur Confirmationi regia, non quod ab ipso Wolveno ad Marium tradita, sed post traditionem an. 855. a se factam recens a pijs hominibus fundata sint. sed cur nunc hinc de possessionibus in Loufingen, Tezzelheim, Pazmundingen et Meltingen, an hoc quia interim permutata, vel alia alienata fuerunt, an quia in meris praedij absque iurisdictione consistebant: an quia Cella Alba pro sustentatione monachorum fuerunt appropriata: an quia Wolvenus in vicem villarum ad Loufingen Marium traditarum, eas sua dispositione reservavit: haec postrema ratio inde pondus aliquod habere videtur, quod in 2da sua traditione de a. 875. memoret etiam eorum, quae in villa Meltingen habuit, forsan ea ipsa quae Megirhard Presbyter fundaverat.

9. Seu quidquid in Italia, in pago veronense et Tostonease.

In Margine Chartarum ab ipso Copista rubricatur: id est Curterova, ac Rubesfel, et gaves, et Chodran. In Halvetia sacra dicitur possessiones vi Corterova, Chedro et Rubesfeli. hinc aliqui somniant, Wolvenum Progenitores fuisse Italos ex ijs, qui iuxta Crusium, vel alios auctores a Carolo M. in germaniam ducti sunt. ad non est ratio, cur ideo

antiquissima traditione de fundatoribus Hybergiis recedamus, cum facilius asserere
possimus, ex hereditate materna eas sibi possessiones obtinuisse.

Cum omnibus appendicijs ad ea loca pertinentibus.

Bezdovs. v. zúgn fõrd; verba illa vult velle zúgn fõrd velle quod generaliter sunt universaliter
et excludentia. Idem v. vult velle velle sub verbo pertinentiarum in conceptionibus Castri
et villarum velle quod territorium et per consequens etiam iurisdictione seu merum mixtumque
periculum, ut aperit Fagard. Barbosa q. eue iam alterum argumentum omnimoda iurisdictionis
Ludovico Marjo in octo villis ad illud pertinentibus concessa. nec quis miretur, quandoquidem
de Schobingero in Vadian. iam a Carolo M. abale iurisdictione Marjõs concedi solebat.

Manfos CIII.

loqui hic Ludovicum non de Manfis omnibus ad Marium ubicunque sitis, sed de illis solum
quod sibi sunt in districtu Turgovico ab ipso wolveno tradito, constat ex dicendis infra,
si de marcipijs. porro Manfum varij varie expliant, plerumque tñ recepta convenire
videntur. Mabilon, Vadian, Sirmondus q. dicunt esse villam Coloni unius cum fundo seu
certo modo agri. hunc certum modum Bezdovs et goldastus determinant ad eam extensionem, quare
in quo cum uno pare boum laborare possit in anno. Boverius in antiq. feld. l. 3. valem
ndum apignat, unde minimum Agricola salvo dominorum fructu se familiamq. large sustentat.
probat id latius ex eo potissimum, quod in libris Colledancis Ecclesie Suldensis singulis manfis
gera, fundi et servitia describantur. deniq. Bolardus et Poppe apud Edelium in Atlante Ba-
rico manfo attribuit sz. iugera agri Dno Tug. vnoct. fructu nienne bauone fruct. Cele.
n manfos dominatus dicebatur vnoct. nio fõrd fõrd nio quãtq. bnfõrd vnoct. vnoct.

Excepto terra Salica.

Terram Salicam Vadianus in diverso sensu expliat. generaliter dicit esse nio fõrd
sz. quãtq. ul. Contraponitur Dno fõrd fõrd. adeo esse ipsam emphyteusim fõrd fõrd
sz. Conditione reddituum cultura elocata in perpetuam possessionem; lege tñ Salica tantum
ipse vel eius possessionem ex hereditate maris soli adierit. ager hoc pacto elocatus anti-
q. vectigalis dicebatur; non vectigalis autem, qui ad certum tempus vel vitam dñi locabatur,
sz. fõrd fõrd. postmodum aut: odus nio quãtq. sz. fõrd nienne fõrd fõrd vnoct, vnoct.
sz. Dno fõrd fõrd quãtq. sz. fõrd fõrd fõrd fõrd fõrd fõrd. deniq. subiungit
licius vnoct. fõrd fõrd pro libero et nobili quoniam nio Salicam pro libero bono
fõrd fõrd.

Ly excepto dubium facit sensum, an ex vel inclusive sit accipiendum. si exclusive,
sz. per terram Salicam intelliguntur allodialia seu fõrd fõrd ad alios privatos spectantia
alia in illo districtu quædam fuisse probatur ex traditionibus postmodum factis, velle fõrd
vestigium nullum reperimus; denotantur possessiones militibus seu nobilibus pro servitio
egi prestando in feudum concessa. in quibus wolvenus ius nullum habuit, ne proinde in Mo-
vnoct. transferre potuit. si inclusive, per terram Salicam intelligi debent emphyteuses
sz. fõrd fõrd fõrd, quarum directum solum dominium ad wolvenum pertinebat. per
Manfos autem bona allodialia per traditionem wolveni Marjo appropriata, que marcipijs
sz. hominibus proprijs solebant locari quãtq. fõrd fõrd, successu autem tñ plerumque etiam in
emphyteusim perpetuam sub censu annuo, prout colligitur ex antiquis documentis nio.

22.

quid quid dicamus, hoc concedendum puto, plura alia in pagis supra memoratis bona exhibuisse praeter 304. Manfos supra dicto modo acceptos, quippe qui latitudinem illius districtus neutiquam adaequarent.

23. El Mancipia CCC. quorum nomina in sua traditione Conscripta sunt.

Simile apud Goldastum invenies l. 2. p. 5. Charta. 39. ubi post Completam traditionis scripturam subnectitur Catalogus mancipiorum s. gallo traditorum, qui sic incipit: Breve de illis hinc, quod Bertha fecit, hoc est, wintrol, Mathega & plura q. hic mancipia quam mansi recenseantur, cum enim illa successu temporis multiplicarentur, non poterant singulis tot emphithenses vel mansi assignari, sed alij erant coloni vulgo brünnu, alij Irünnu ad operas quascumque et servitia destinati, quibus tñ etm pars aliqua minor fundi pro cultura assignari solebat. Ceterum duo hic adverte. 1.º per Coniunctionem et mancipia Conecti cum terra salica, ita utly excepto non exclusionem sed inclusionem denotet. sensus igitur est, quod wolvenus pagos supradictos tradiderit praeter seu ultra terram salicam et mancipia quae etiam tradidit. 2.º Colligo, quod iam supra tetigi, sermonem esse de mancipijs non universim, sed de illis solum, quae ad districtum Turgovia pertinebant, nam hunc solum wolvenus in praesenti traditione Muriæ donaverat, ut patet ex Charta praecedenti.

24. Iterum veniens ad nostram Curtem noë ulmam.

Tria sunt distinguenda tempora. 1.º quo wolvenus bona sua ad Muriam tradidit, traditionisque Chartam Consecit, quod denotatur per verba, ut autem hoc actum habuit, 2.º quo Chartam traditionis ulmae praesentavit regi pro Confirmatione Francofordia, quod significatur in dato diplomate. Ceterum Curtis alia dicitur vitricana, brünnu s. alia regia, Röniglisn refiderz odn gabelz, ex quibus fuit etm ulma iuxta textum. Curtis vadian in Chron. Mas. Palatium regale.

25. In denominationem nam atq mundibundum omnia tradidit.

Besoldus v. Mündban. fas Clientelara vulgari nomine vocatur Mündbünd, quae vox significat fornyru s. h. e. advocatiam secundum Ebelium in Atlante. haec autem traditio in defensionem ac dominium regis, ut colligitur ex Mabilonio et alijs, hunc operabatur effectum, quod Muriæ ab oī aliena potestate fuerint libera, ita ut archi: qua sub stripe Carolinga Diplomata explicant, nec Comes nec Ep̄s ullave judiciaria potestas ibi quicquam juris haberet, vel ad causas audiendas, vel ad vectigalia exigenda q. quod ipsam Ludovicus paulo inferius exprimit in sequentem modum. ut nullus ex successoribus nris, neq. Comes vel ulla potestas ad praesatum Muriam abbatemq. illius seu monachos ibidem Consistentes ullo unquam tēp̄e inquietare aut aliquam molestiam ingerere praesumat q.

26. Quatenus diebus vita sua sub nra defensione beneat.

Sicut wolvenus Muriam cum suis possessionibus Ludovico, ita et rursus ipse wolveno Contra-didit pleno iure benendum: hinc postmodum wolvenus, etsi iam abbas, Dominum Coei se nominat in Charta seq. et talis etm ab alijs agnoscutur in 32. 33. et 39.

27. Post eius discessum liceat monachis q.

Ergo n̄ solum temporale sed etm regulare regimen ita Comittitur wolveno, ut saltem eo vivo monachi non habeant potestatem alium praeter ipsam abbatem eligendi. hic iam dubitatur, an wolvenus statim ad hanc Conceptionem abbatiale regimen apprehenderit, an vero post mortem Gopperti postea subsecutus. prior sententia verisimilior non nullis visa est, tum ex praecedenti textu, quo Muriam wolveno Comittitur ad dei servitium possidendum, tum ex textu praesenti per verba post eius de luce discessum, quibus inui videtur, nulli amplius electio-

Marginal notes on the right side of the page, including references to 'Muriæ', 'wolvenus', and 'monachi'.

cum fore, nisi post obitum wolveni, Consequenter hunc a Epri huius Conceptionis statim
 pmer accepisse. nihilominus standum puto Chronico Einfolen, quod wolvenum
 pperbo suscepisse aheril año 865. Cui documento in dubijs fidem derogare religio
 hi ducem. accedit, quod nec ipse rex nullam abbatis vel abbatis mentionem faciat,
 crispel a. haud dubie expressam, si per hanc Conceptionem wolvenum actualiter in abbatem
 Ballafel. ex habitu a. utrog plus non evincitur, quam regimen Mriy wolveno ita Com:
 endatum fuisse iudeo vivente, etiam post obitum Antwarhi, penes ipsum sed tota Circa
 Abbatiam dispositio nec monachis liceret, nisi post wolveni etm obitum alium ex gremio
 igere.

Caballum unum et scutum cum lancea.

Hec erant ordinaria dona regibus debita in recognitionem defensionis. Sumptuos memo:
 eundem Ludovicum in conventu ulmae habito, forsan hoc ipso año 856. a Mriis
 n galensi exegisse duglum, scily. duos Caballos iduos Clideos et duas lanceas. Imo etm Epi
 nilia dona annua sibi reservarunt a Mriis a se fundatis, dotatis, vel restauratis, ul
 emplis demonstrat Mabillonius in annal. Bened. ad an. 836.

Hoc preceptum auctoritatis nra.

Mabillon l. i. c. 2. de re dipl. ait, diplomata illa dicta fuisse precepta, quae in futurum
 bantur, ad distinctionem Indiculorum vel edictorum, quae dabantur in praesens. tale igitur
 acceptum est praesens diploma pro o. futuro tempore validum.

Nec Mansiones querere.

Besoldus v. rubrauit. Mansiones rubrauit vulgo dicuntur, in praedij, fundis, Mriis
 siquibus Constituta. Olim mansionarii sive mansiones vocabantur ea loca, in qua
 is ius habebat divertendi et hospitandi, hocque jus imprimis Competit Magnatibus ac Pal:
 nis in Mriis, quorum sunt advocati unguu dab sicut und sicut, ul scily possint dno
 jügl Da sicut niulogionu, und fir und die sicut in duntz isam us sicut, et si
 similia onera existunt. hinc etm teste Mabillonio l. 2. c. 2. r. 3. de re dipl. Tractoria
 diplomata dabantur missis vel evocatis a Principe, ul publicis vehiculis, mansioni:
 et viaticis ubi possent. In hoc igitur quoad tam serupuloso quam oneroso dispensavit
 Ludovicus cum Rhenangia.

Neque abbatem in itinere proficiscere.

Pracipuan causam feudorum Conferendorum fuisse ait Besoldus verbo l. 2. r. 1. ad reges
 sedem fixam non habebant, sed ab uno ad aliud Palatium digrediebantur, ea loca, va:
 los hberent Comites itineris, imo et expeditionum bellicarum q. licet erim teste Mabillo:
 o in annal. Ben. Carolus M. wormatia Capitulare ediderit, ne in posterum Episcopi
 Paeri ministri ad militiam ire Congellerentur, Ludovicus tñ puer eius filius distinctio:
 m fecit in Concilio aquisgranensi inter Mria, quae dona et militiam simul facere
 fent, vel quae dona sine militiam, et quae nec dona nec militiam, sed solas orationes pro
 luke Imperatoris v. filiorum eius ac pro stabilitate Imperij. quam sumptuosum aucter
 cerit hoc iter hosticum, ul vocal walafridus in vita s. galli, Colligitur ex sumptio, qui
 fent, abbatem s. galli Frederico Imperatori pro redemptione unius itineris in Galiam
 bulipe 350. marcas argenti. unde Conjectas, quanti momenti fuerit haec Ludovici erga
 Rhenangiam gratia per hexum: nec in itinere proficiscere: expressa. plane nescio, an

24.

de praedictis magis volventi tam insignia privilegia impetrantis sollicitudinem, an
Ludovici Concedentis magnificam liberalitatem: qua in magis elucescit Charta XVI.

22. Neg. servos ipsius Marci iniuste Constringere.

Simile fere nro diplomati est illud Caroli Calvi Marci Campidonensi a. 877. datum
apud Mabilon. l. v. f. 404. ubi inter cetera sequentia habentur: sancimus denique, ut pra:
tata res omnes sub immunitate et tuitionis nra defensione consistant.... ita ut nemo fide:
cium nostrorum, vel qui libet ex iudiciaria potestate in Ecclesias aut loca, vel agros seu
reliquas possessiones... ad causas audiendas, vel facta aut tributa exigenda, aut man:
sionaticos vel paratas faciendas, seu fidei iutores tollendos, seu hoos tam in genus quomq:
et servos super terram ipsius Comanentes distinguendos, ingredi audeat.

Ex lege Salica servos Constringere vel distinguere idem est ac in ius vocare vel tes:
tatur. Nomenclatores varij: per servos autem non debent intelligi famuli seu servitores
claustrales, sed rustici seu subditi, nam, ut ait Mabilon in anal. Bened. ad an. 804.
per ea ipse volerant servi Ecclesiarum, adeoq: Minorum, quod erant hoos in rusticis
eorum villis et praedijs. In his igitur verbis, neg. servos Constringere, continetur pri:
vilegium de non evocando, vi cuius hoos proprii vel subditi in villis et praedijs Marci
ubicumq: sitis non poterant trahi ad exterum tribunal, unde et iuramento ipsorum
scilicet. Dns. gottfrub luitelm inserbum reperitur, ut sic dicitur gottfrub odns nacti fuerim
folm ruffm Ind gottfrub = frub. Hoc privilegium in casu emergenti contra iudi:
cium Provinciale Clegovriense a Curia Rotwilana per sententiam confirmatum
et executioni mandatum est.

23. Pro Nobis et Coniuge, proleque nra.

Imperius duas Ludovici Coniuges nominat, primam Hildegardem quelplicam de
Havenspurq seu altorf: alteram Hemam, qua obijt dicitur die 6. febr. anno 876.
sepulta Regensburgi in Marci virginum a se Constructo, hanc Raderus in Bavaria sancta
titulo Beata veneratur. filios tres post se reliquit Ludovicus, Ludovicum regem Francie
orientis, Saxoniae, Thuringiae et Frisiae, qui obijt a. 882. Carolomanum regem Bavar:
iae, Austriae, Carinthiae, Slavoniae, Bohemiae et Moraviae, obijt a. 884. Carolum Imper:
regem Sueviae et Lotharingiae, postea Imperatorem, misere obijt a. 888. die 12. Jan:
praeter hos Pipinus ante mortem parentis Ludovici defunctus. filia Ludovici Hildegardis
et Bertha, illa prima, haec 2da. S. Felicis et regule Tiguri abbatisa.

24. Annuli nri impressione.

Mabilon l. 2. c. 50. n. 5. Cum ad annuli sigillaris modum conformata essent primum
diplomatica regum effigies, imo fortassis annulis ipsis exprimerentur, hinc nos obtinuit
ut annuli mentio in diplomatis passim recepta esset. de diversitate a harum effigie:
rum sic discursit Idem c. 56. Prima stirpis reges h. e. Merovingici plurimum usi sunt
annulis, in quibus nomen suum in Circulo cum imagine descriptum exhibetur, plerumq:
in non prope ultra Collum, quamquam et Circularis inscriptio aliquando fuerit
omissa. eiusdem rationis sunt sigilla 2da stirpis, imago ad dextrum latus conversa,
talis est imago nri Diplomatis. In 3tia stirpe scilicet Capetiorum ampliora sunt dimi:
diato Corpore, sequentium integro sedentium in morem: talia sunt ex nostris Altoniana
et Henriciana.

Actum in Villa Francofurti Palatio regio.

Mabilon l. 3. C. 60. Francofurtum inter vetustissima regum francorum palatia: quo
 co Ludovicus germania rex an. 875. v. Kal. sept. mortuus est, referit.
 Data II. Idus apr. an. XXVI. regni Hludewici regis in orientali francia Ind. VI.
 gnoscendum Copista nro est, qui, dum nullam epocha regni francie orientalis notitiam
 beret, annos regni ludoviciani semel pro semper ab an. 842. Calculando in Charlaris
 incidit annum incarnationis 868. Cui novum per errorem accomodavit anm VIII. Nicolaj
 quippe qui iam precedente ano 867. die 13. Nov. decepit, ad vero anm Chri non
 868. sed 858. hic assignandum esse probant sequentia argumenta. 1° Cum hic exprimat
 gnium francie orient. applicanda est epocha prima ab ano 832. secundum hanc annus
 dorei regnantis 26. incidit in annum 858. 2° In hunc ipsum anm referit Mabilon
 diploma Ludovici Mriso Figurino datum ano XXVI. regni in franc. ory. Ind. VI. Cum hoc
 v. d. ferimine, quod nostrum II. Idus apr. idest die 12. eisdem, hoc autem posterius XVI.
 el. Maj se. die 16. april. sit editum. 3° Ludovici seu Charta XVI. Hanc epocham Fr. ory.
 ceptario admittendam esse videbimus in diplomate Ludovici seu Charta XVI. 4° Ind. VI.
 quaquam Convent anno 868. sed 858. 5° Hac ipsa opinio fuit Chronista Einsidensis
 i presentationem traditionis a wolveno ulma factam aserit ulma die 22. Jan. / seu XI.
 el. febr. iuxta Chartam precedi / ano 858. diploma autem istud Francofurti die 12. april
 ex II. Idus eisdem / editum esse. 6° Belle respondet Chronotaxi utriusq. Charta tempus et
 cur, nam anales fuldz. et Crusius testantur, Ludovicum in mense febr. venisse ulmam,
 de autem Circa medium quadragesima digressum esse Francofurtum Paschatis / quod
 3. april. incidit, ibidem celebrandi causa, hinc autem die 24. april. discessisse.
 ecur est, qui nil videt.

NB.

Adesl sub Num. 94. Copia in pergameno perantiqua cum appendice de hominibus
 n salibus q. de qua in fine Chartarum quadam occurrent notanda.
 Vadianus in Chron. germanice Conscripto MSS. allodium gnd zu d'fne gndm nru
 nubl nignu gnt gndm, quon iudicid d'fne, d' nruo uil f'ruo nignu gr.
 f'ichl'gnd nruo d'ru. wir n' gndt vrb nruo gnt vltm gndt. modali portione
 eam q. quidquid ibi tan de alluvij Parentum nostrorum vel de quolibet attracto possidere
 ideor. Item sub nruo vudnam. Irado q. quidquid tan de alode Parentum qm etm gnt
 attracto visus sum habere. In nruo Rhenarus vestit, d'nb dnu gndm nruo a'el' d' d'f.
 ignu iud vudgndt gnd, d' nruo uil f'gndm l'at, wir nruo l'fne odru vudnam
 vudnam, d'ruo dnu qnd gnt vrb nruo d'g gndm nruo, wo nruo f'ruo allodium odru
 nubl gndt in vudnam gndt q. hic igitur per allodia intelliguntur bona fundationis seu
 B antecessoribus ad abbatem devoluta, qua alienare prohibetur.

Charta XI.

Traditio II. Wolveni.

In Charl. p. v. *. in Tomo. fol. 54.

Ubi ego gregi dei q.

Wolvenum iam a. 865. abbatiale murus subijpe, constat ex Chronico Einsid.

In Villa Altenburch huobas v.

Resoldus Anlnu Gof putat, vocem hube a germanis mutatum esse in Gof. Ceterum diver
 mode explicatur ab authoribus, a plerisque in pro Certo modo agri, cum habitatione

A. 871.

Coloni vel proinde vix differat a manro. omnium fortasse optima et explicatio Cœcy in Jacoberto in not. C. 29. Huoban non certa mensura terram esse sed inde finitas, pro cuiusq. loci comodo et opportunitate, tantum sere agri comprehendere iquantur ad rem familiarem tuendam rustico satis est. quia vero wolvenus cuiuslibet huoba x. porcos assignat saginandos ad sylvam Lodestetia, huoba hic plus quam solum prædium, sed etiam rusticianam nium ziunlich brümm Goff significare videtur.

3. In sylva ad Lodestetia sita.

Renner olim œconomus verisimiliter putat, Disibolt Goltz' sijnr Dns bytun zwißem Lotstetnu und Instetnu.

4. In villa witzin g.

Witzin in Hurstzwerdt.

5. Recipiam pecuniam pro illa hereditate in Tarnolense pago.

Hinc constat, rãam tunc plerag, et forte omnia, quæ Marium in pago Tarnolensi habuit præter gaves, de quo in Charta seq. alienata fuisse. nec obstat ea loca adhuc recenseri in diplomate Henrici III. nam ut ibi demonstrabo, in isto non describuntur bona, quæ tunc temporis ad Marium pertinebant, sed ea, quæ primitus a wolveno et ludovico rege donata fuerant.

6. Hanc wolveni monachi et abbatis donationem et ex parte permutacionem dum revolve, mirari subit: ut verbis utar Mabillonij l. i. c. 2. n. 50. de re dipl: quo iure abbas et abbatissa etiam pietate insignes testamenta condere, vel piam donationes facere sinebantur. si quondam id licuisse dicat, occurrat gregory M. auctoritas, qui ingressis Marium nullam superesse de suo testandi licentiam aperit, uti prohibent non solum Imperatoria leges, sed et regula s. Benedicti aliorumq. qui quovis peculium monachis inbediunt, verum uniformis et eadem ubique non servabatur ea de re disciplina. Magister in regula sua adeo non putavit abbat's testamentum monastica professione repugnare, ut rem quasi receptam agnoscat, cum præscribit in C. 89. ut Breves donationum factas a fratribus tempore mortis sui abbas inserat testamento suo. In cuius excusationem adduci potest Codicis Theodosiani auctoritas, ex quo etiam monachos testabiles fuisse intelligitur. revixit subsequendis sæculis, maxime X. et XIV. hæc testandi licentia q. Idem C. 6. §. 495. adducit præceptum Pipini Regis, quo Fuldrado abbati bona ab eodem sibi comissa restituit, ac ea tenendi, dandi, vendendi, comutandi, vel ad loca sancta delegandi tribuit facultatem. Et vero Fuldradum postmodum res omnes suas Basilicæ sancti Dionisij tradidisse testatur idem auctor in anal. Bened. ad an. 777. item ad an. 747. adducit duplex testamentum s. widradi abbatis. si rãam serinia domestica perquiramus, inveniemus monachos olim Renovienses circa vitalitia sua et annuas pensiones ex Camera seu œconomia liberum disponendi facultatem retinuisse, vices Coemite, testamenta condidisse, anniversaria pro remedio animæ suæ fundasse q. quæ consuetudo perduravit usq. ad reformationem introductam, annum videlicet 1603. quo peculia singularia et rotuli particulares conventus, Custoria, Cantoria q. extraditi, reditusq. in unam massam sub administratione abbatis redacti sunt.

7. Adilperth's Comes.

Adilperth, adalperth, adalpreth, Adipreth synonyma sunt, ex Codice s. galli apud godard.

Adilbertus Comes Turingia adhuc a^o 875. quem frungius seniorum vocal: unde
Ligo: hunc ipsum esse, qui iam ab a^o 858. Turingia praesuit.

Cum Consensu advocati.
Abbas Schobinger in Vadianum, sine manu advocatorum abbas nil auctoritate ratificare
edere, vel Cambie.

Wicharij.
In hie sit wichardus frater Ruperti Ducis Alemania, qui secundum Crusium vixit
Ludovico germanico vel Carolo Crasso, Mariumg Lucernense restauravit, incertum
idem in h^o improbabile, cum fuerit agnatus wolveni.

Anno XXVIII. Aludewici regis, a^o III. Adriani P. II. ab Incarnaf. DCCCLXXI.
Concordant anni Ludoviciani, non vero Hadriani, qui electus est a^o 867. die 25. Nov.

Charta XII. Traditio Adibreth.

In Chart. p. 5. Col. i. Tom. fol. 15.

A^o 874.

Contra accipiam locum Gaves.
forte est istud gavi, quod Boetius scribit esse nium Alnium (h^o), und genuen fiffen g^ontz:
h^o gngnu Mnijlandi und Nonberal.
Diebus vite mee tantum tenendum.

Adilbertum benefactoribus Connumerandum esse, arguo non solum ex eo, quod plus in
tervula dedisse, quam in loco gaves accepisse videatur, sed etiam, quia hunc ipsum locum
ver non ultra dies vite sue tenendum sibi condixit, more aliorum benefactorum
in precedentium, tum subsequenium.

Anno XX. Ludovici regis, Indict. VII.
Concordant anni cum Indictione illi enim in annum 872. Coincidunt, ista in
annum 874. hunc posteriorem in signandum esse arbitror, eo quod alias frequenter
zores circa annos regni occurrant.

Charta XIII. Traditio Winithere.

In Chart. p. 5. Col. 2. * in Tomo. fol. 16.

A^o 875.

Transitorias rerum Condemnere Substantias.
Ece non solum primum motivum benefactoris, sed etiam affectum aspirantis ad ingressum
a^o.

Ego Winithere.
in Catalogo Jan-gall. h^otr Winithere Clericus ordine 27mo unde non dubium, quin
in ipse Winitherus propositum suum impleverit.

In Villa Pazmundinga, tam agris.
Bazmundinga ip^o l^oud vltm l^ondubue^o a^o 8799. zu l^ondu und g^ontz h^ou wordm, ip^o
nil^o n^o n^ofordm^o wordm.

Prater unum molendinum q. atq de pratis ad unam garradam, unum journal.
Rabikon in anal. Bened. ad an. 829. adducit Chartam, in qua habetur: de reche Carrada
una ex modys octo. et in append. ad Tom. 3. anal. f. 686. Caroli Calvi preceptum in quo h^otr:
terra arrabili journalis viginti et de prato ad Carrada viginta. hinc goldard Carradan interpre-
de n^o fundar journali idem puto esse ac jugerum n^o Burgwisch veltm, seu bartan agri

portionem, qua uno die arari possit.

5. Hac diebus vita mea q.

Nempe Molendinum, illud journali et Carradam feni sibi ad dies vita fruenda refer-
vat, reliqua vero maneat quidem etiam sub sua dispositione, ita tamen, ut usus fructus ad
Marium pertineat.

6. Quandocumq; saeculum derelinquere et in Mario permanere q.

Dereliquisse et permanisse Colligitur ex dictis.

7. Duorum fratrum aëonam q.

Annona idem olim ac hodie præbenda, scilicet. Cibus alicui destinatus. Cur autem Winil-
herus saeculo derelicto et transitorijs rerum Contemptis Substantijs duplicem sibi reservavit
aëonam? procul dubio ut quotidianas facere elemosynas possit. In huius Confirmatio-
nem servit, quod goldastus memorat l. 2. p. 3. de fraternitatibus, ubi refert Considerationem
F. Sangallensem cum Epö Const. Corrado a. 968. renovatam, cui illi constituerunt aëo-
nam fratribus Constitutam pro salute Corporis et anime eius pauperibus cotidie eroganda q.
Similiter putandus est Winilherus noster plures sibi portiones reservasse, non pro sua sed pau-
perum necessitate.

8. Unius Canonici bestia et aëona.

Monachis in Marijs etiam Canonicos Convixisse passim demonstrat Mabillon in anal. Bened.
e. g. dum ad an. 878. Loquens de Basilica S. Martini apud Turanos scribit, valios se monachos
alios se Canonicos tam regnante Carolo dixisse, donec tandem circa an. prædictum ad institutum
Canonicum oēs de fecerint. Canonici q. sunt Clerici saeculares, quibus opponuntur Claustrales
inquit goldastus f. 104. Tales Clerici erant apud S. Gallum Presbyter f. galli. f. Othmari. f. Oswaldi
dicebantur a Canonici, inquit Mabillon, quia, licet sub obedientia abbatis viverent, non tamen
secundum statuta aliqua regularia ^{secundum Canones} sub obedientia abbatis vivebant, nec etiam voto stabilitatis
erant adstricti, vel pater ex Capitularibus Ludovici Pij pro guerrari Marijs f. Crucis apud
pictavos, inter quæ septimum præcipit, ut Clerici per omnia ad dictam Congregationem f.
Crucis honeste et perfecte obediant, sin autem liberi discedant. Tales q. Clericos seu Canonicos
tunc Epö Marijs huius non desuisse probat textus noster, nec tamen quis existimet, Winil-
herum ut merum Clericum, et non ut monachum in Marijs conversatum esse, nam s. la-
salogus Sangallensis inscribitur fratrum Rhenoviensium, quibus certe accensendi non sunt
meri Clerici, nec statuti regularibus, nec voto stabilitatis adstricti. 2.º motum Winil-
heri perfectius quam Canonice duntaxat institutum sonare videtur. sane Mabillonius de
re dipl. f. 528. ex quodam diplomate Caroli Calvi arguit, Hincmarum Presbyterum fuisse
monachum, quod de illo dicatur sua pro divino amore contempnisse, vel Celestis gratia Con-
templationi in servisset.

9. Ano XXXIII. Hlud. reg. VIII. Id. oct. die sabb.

Si dies 8.º oct. fuit dies sabbati, ergo dies non erat dominica cum littera B. qua erat
Dominicalis año 875. Cum quo etiam congruit annus XXXIII. Ludovici.

Charta XIV

ConCambium cum Gosperio Comite.

N. 876.

1. Viri illustris Wolvene.

Hoc illustre prædicatum supriorem quibusdam ingessit, quasi wolvenus abbas saecularis
Chartum fuerit, non regularis. ad non legerunt isti Mabillonium l. 2. c. 3. de re dipl. ubi

Marginal notes on the right side of the page, including references to Mabillon's works and other historical documents.

29.

quentem hac de re sententiam pronuntiat: Postquam Carolus II. adeptus Imperium, demum abbatibus praecipuis attributus est titulus Illustris, qui fere saecularis nomen habuit fuerat. In anal. vero Bered. multas hinc inde Chartas producit, in quibus abbatibus regularibus titulus Illustris attribuitur, ut Hrabano Mauro Juldegi ad an. 838. Marwardo Prumensi ad an. 839. 44. unde ex titulo Illustris nullatenus videtur, quod voluerit non fuerit abbas regularis, sed potius, quod fuerit abbas praecipuus.

Miki Karolo Hludewici filio.
Intellige Carolum Crasum, postea regem et Imperatorem
Actum in Aschiza.

Habilton. ad an. 958. refert, Monem regem Murio Einsidensi donasse villam Schinza: in margine autem notat Hfanz.

Domino Carolo praecipiente.

Habilton. l. 2. c. 6. n. 5. dominorum nomine vocabantur Imperatorum filij. quid est regum?

Revestiente.

Ad est, Confirmante et stabiliente in possessione, ut explicat Goldast. hinc oritur nomen Investitura.

An. Inc. DCCC. LXXVI. Hlud. XXXVI.

Anno incarnationis rite accomodavit Copista annum quartum Joannis VIII. ab errore correxit in Chronologia regni Ludoviciani, non enim XXVI. sed XXXIV. erat. porro de ipso anno et mense aug. die 18. Ludovicus Caroli pater Francofurti obiit. sed de re Chronotaxi plura dicenda sunt in Charta X.

In jus proprium.

Charta XV.

Traditio Engilhard.

In Chart. p. 6. col. 1. * in Tomo. fol. 18.

H. 876.

Qualiter Engilhard.

In Catalogo Sangall. habetur Engilhard Diaconus ordine 16. et alius Presbyter ordine trigesimus quintus: si alteruter horum fecit hanc traditionem, Diaconum videlicet existimo, qui inter primos ponitur, qui sub wihremo abb. anno 845. adhuc in vivis erant: et vero privati locis tunc hinc hinc raro sua Munia tribuerunt, nisi qui religionem ingredi constitissent.

Hieroltswilare.

De hoc nihil invenit. Similiter in Alpegoria, nunc in Comitatu Harvenstein.

Censurque annus.

Hac igitur Conditione sua dedit Murio, ut proprietatis quidem penes Murium, usus fructus ulen fratri suo, omni que eius procreacione in Emphyteuse sub Censu annuo maneret.

Anno XXXVI. regis Ludovici, qui incidit in an. Chri 878. quo, ut sequitur dictum, Ludovicus iam mortuus erat: igitur et in hac sententia et in praeced. Charta numerus VI. pro V. interpret. scio quidem aliam etiam Ludovici epocham ad an. 840. obitu scilicet. Patris de Sumphan, hinc etiam Crusius an. 876. quo obiit Ludovicum cum alijs tradidit Signataram.

regni XXXVI. at nescio an in his partibus hac epocha in usu fuerit. Cum reliqua Chartae omnes epocham ab an. 842. exhibeant, exceptis ubi additur regnum Franciae orientalis.

- 3. Wolvene venerabilis abbas.
unde constat fuisse abbatem regularem.

Charta XVI.

Donatio Ludovici Germ.
in Chart. p. 6. Col. 2. X. in Tomo Num. 8.

A. 870.

- 1. Pro remedio animae q.
Tanta sunt Ludovici huius in Theraugian benefacta, ut non solum benefactoribus ceteris antegoni, et aequari mereatur, ceterum de tota eius Parentela dictum alias.
- 2. Proprietatem quam oditioz habuit.
Quo titulo ad fratum regalem hac redierit non exprimitur: forte ob Carinthiam heredis necessarii, vel quod oditioz in beneficium in illam habuerit.
- 3. In locis Gadelingen q.
Gadelingen, griechlingan: in Dno veltstan zimb vobus ist zu fundnu. 13. 13. gottfrid veltan 2. Ml. Rorun und 2. 1/2. ff. gold ab nium gunt das falkst zu fundnu gabelt.
- 4. Sibelingnu. In veltm lagnubich fundnt nium 4. lagnubich: si recte meminimus auch die Muehln das falkst in fruyburgn rithym ziltm lagnu bngnibnu.
- 5. Hove stin. Decimationem tradidit Gosperus comes. hic forsan illa herba adiecta est, quam postmodum Henricus V. Maris restituit.
- 6. Jede stin. Marium ab eodem Gosperio recepit decimationem; forte hic rem Ecclesiasticam.
- 7. Altenbureh. hubez quinque iam cederal wolvenus, quid adiecit Ludovicus, in Certum.
- 8. Balbo. eadem ratio, qua in altenbureh.
- 9. Prabwa. Item idem.
- 10. Raffo. similiter.
- 11. Wolvenesriuthi.
Thunpfiur: Carolus Crapus ltrngurb are D. gultm Dne Gop zu Roholp miltz Lanus; Carolus Crapus Gub Dne gottfrid D. gultm ltrou fruium figmiltzium ltrngal Dne in Dns grasspact Turgow gnlagum Gop Roholverriuthi. I. i. zospenituz vns wolpnd miltzi frum vltm frui zigngortnu. nihilominus puto, nostrum wolvenesriuthi ab illo Turgovico diversum, et in Aeggoria situm esse. quid si fuerit Dns znihtz Gop frum blabnschwylz; sane ipsa situatio; Cum ponatur inter Raffo, et wilchingen: aliquid indigere videtur.
- 12. Wilchingen.
Hac prima fundatio, qua propter Clausulam infra subnexam jus proprietatis demonstrat in ijs saltem in quibus possessio suffragatur. unde miror, Cur in quadam quadam olim disceptatione cum Comite Sulzensi super decimis in wilchingen mera: si recte meminimus: possessio, et non potius hac regia donatio fuerit allegata.

Handwritten marginal notes on the right side of the page, including:

- Handwritten notes in the right margin, including references to 'Ludovicus rex' and 'Henricus V. Maris'.
- References to 'Charta XVI' and 'Donatio Ludovici'.
- Notes about 'Gadelingen' and 'Sibelingnu'.
- References to 'Hove stin' and 'Jede stin'.
- Notes about 'Altenbureh' and 'Balbo'.
- References to 'Prabwa' and 'Raffo'.
- Notes about 'Wolvenesriuthi' and 'Wilchingen'.

Hafala, Gublauf. Inominata est haec donatio, sicut et illa Gabonis in Charta XV. Arcingen. Quid Ludovicus dederit, ignoratur. Basilicam et decimationem per m Cambium acquiritam esse, demonstrat Charta XIV. et XX. Cetera adiecerunt Ottho in Charta XIX. et Liutholdus de Wizingburg in Charta XLIV. et quidem cum omnibus pertinentiis, unde non subsistit quorundam opinio, quod ampla illa possessiones in Italia cum ego Eyzingen Comitata fuerint.

Wizwila.

Præter hanc Ludovici reperies et alias donationes in Chartis XIX. XLIV. et XLV.

Louchringen.

Quo de venerint traditiones Rinlozj et hæc Ludovici, nondum reperi:

Cum Ecclesijs, Mancipijs, Terris q.

Hæc Clausula divisiva et in sensu accomodo accipienda est, quod n in uno loco Curtilia et terra culta et in culta, et in alio etiam piscationes vel molenaria, in quibusdam ecclesijs conceptæ sint, quæ ex alijs actis dilucidanda sunt.

Piscandi potestatem Concedimus.

Jus piscandi pertinet ad regalia Cap. un. in Sin. quæ sint regalia. Ceterum circa piscationem a Laufer usq. Suabowan, nescitur quo tempore facta est.

Secundum regulam S. Benedicti.

Sicut et alia eundem temporis Maria a Principibus fundata, quidquid obganniant monachi regulares cum suo Erhart.

III. Kal. apr. a. n. o XXXVII. regni in orientali Francia. Indit. III. a. n. o III. Joh. VIII. P.

in margine adscriptus 844. Compilator per annum III. Johannis PP. et ordine in Charta annum Christi 846. indigitavit. ad reclamandum annus regni Ludoviciani XXXVII. si secundum epocham ab an. 842. incidere in an. 879. vel secundum aliam ab an. 840. in an. 877. quo Ludovicus secundum meliorem notam Chronistarum iam deceperat. igitur iuxta doctrinam iterato traditam epocha hæc desumenda est ab an. 832. vel 33. Sane dictio tertia exigit annum 870. Cuius etiam argumentum desumitur ex anal. Fuldenf. et ad hunc annum memorant, Ludovicum regem mense febr. ad Francofurt villam regni pervenisse, ibi plurimos de Optimatibus Hlotarij in suum suscepisse dominium, nonnullos etiam Carolum deferentes ad illum venire. ex quibus intelligitur, Ludovicum ex longum tempus et ultra 20. Martij, quo datum est præsens Diploma, in negotijs tanti momenti Francofurti persistisse. denique cum Diploma ab Eberhardo ad vicem Grimaldi filii recognitum, Grimaldus autem iam a 872. devixerit, consequens est, ante annum modo dictum hanc Ludovici donationem factam esse et peractam.

NB.

Adest sub Num. 95. aliud donationis autographum cum Cæro ibidem sigillo, cum non solum discrimine, quod in hoc posteriori non sicut specificis locorum enumerationis, sed solum generalis expressio proprietatis, quam Ordo habuit. testatur vero etiam Labillonius l. i. C. 2. n. 3. duplicia eundem rei primaria instrumenta aliquando reperiri, ut in Tyonifiano archivio duo exemplaria Diplomatis Philippi primi Francorum Regis.

A. 876.

Charta XVII.

Traditio Thieral.

In Chart. p. 6. col. 3. x. in Tom. f. 19.

1. Pro remedio animae Dni mei Darchardi, vel animae meae requie.

Dominum suum vocal Maritum, quod colligo ex verbis sequentibus, tam ex traditione Dni mei Darchardi, quam quodquid ibi aquisirimus. igitur Necrologio inscribenda est Thieral cum marito Darchard.

2. Trullinchoven et plate.

Renner: Es sglatt ist uil Es sglatt, wilegab Enus wolvenus gubnu, foudns ist Willnig Es obns sglatt, wilegab Inu gott's gub' l'and irllnsam urbar 4. M^h Kinnun. 6. M^h. Gubns, 4. Ginnun zinsnu solnu, Irribns uuef in vltm l'gum buef noch ano 1484. Die Voglnij für l'gum vugnzogun.

3. In eam rationemq.

Vide dicta in Charta II. n. 5. ad f. siue autem per plate intelligatur obns sglatt, siue illud plate, quod wolvenus tradiderat, expresse hic dicitur, quod Marium iam antea quadam ibidem possederit.

4. Anno quo supra.

Nempe 876. quo Charta XV. Confecta est, et procedens diploma similiter Confectum fuisse Copista erronee putabat.

Charta XVIII.

Traditio Amilger.

In Chart. p. 6. Col. 4. x. in Tom. f. 20.

1. Pro remedio animae.

Ergo benefactor.

2. Ut wickramus frater meus habeat.

Opinati sunt aliqui, hunc ipsum esse wickramum, postea abbatem: ad ad haec opinio ne me retraxit, tum quia non dicitur fuisse monachus, tum, si monachus fuisse, non ei primum Amilger filius, sed huic gottus ille, si super viveret, substituendus fuisse: non enim Credibile videtur, quod unus fructus, qui penes monachum Marij, Cui traditio facta est, ad dies vitae perstitisset, post eius obitum primum ad saecularem devolutus fuisse.

3. Prandium q. item ad mensam monachorum.

Hinc patet, iam tum non solum mensam monachorum a mensa abbatis iuxta s. regulam sed etiam redditus mensa Conventualis fuisse separatos, prout et fuerunt usque ad reformationem.

4. Anno quo supra.

s. e. ano 876.

Charta XIX.

Traditio Othram.

1. Habeam potestatem inde redimere.

Vadian: apud Goldard. Notandum, his, qui donaverunt, saepe Copiam factam minimo pretio redimendi, quod ea de causa Conjectio a monachis factum, quo libentius Comites donarent, raris tñ habebant illa saecula, qui semel donata redimere, praesertim precario accepta.

A. 876.

Sub Comite Udalrico.

iuxta Vadian: Udalricus Kyburgi Comes an. 850. vel 863. iuxta Junpf. Graft
Lrich iuxta Burgow sub Arnulpho zu Kyburg odno forum faldi. sub Carolo Crapo, et
artmuto abb. s. galli. qui proinde posterior probabiliter hic intelligi debet.

Charta XX.

Confirmatio ConCambij cum Gozperto Comite.

In Chart. p. 7. Col. 2. * in Tom. fol. 21.

A. 878.

Præcipiente D. Karolo rege.

Uel in V. Carolus Crapuz: In Dno Hnricung uil suum brüderum año 876. frist ifu
Königrich sturabru zu. Mabilon. l. 2. c. 26. n. 18. Francia regnum a morte Patris
Dowici, quæ accidit año 876. V. Kal. Sept. divisione inter fratres facta Carolo in ale-
rica parte cepit.

Cum Consensu fratrum.

ine pabel, wolvenum has villas ad Lauffen, seilf. Langwisa, Fluringen, et Sachheim
vacuum appartenentibus iam prius Mario donasse, videl. ante traditionem illam in
arta X. specificatam, in quibus ista villa non continentur. si enim ad Marium non
retinuerunt, Cur Consensus fratrum requireretur? Confirmatur igitur quod dixi in
arta IX. n. 5. particular illas præter et excepto non exclusive sed præpositivè esse
cipiendas.

Quondam ConCambium fecimus.

hic pabel: ConCambium istud multo ante Confirmationem hanc regiam tempore per-
tam fuisse, sed de hoc gloria infra.

In Loufaro Mareho.

te sunt villa, quas wolvenur Gozperdo tradidit, Langwisa, Fluringen, Möslu,
achlu, spectantes ad Louffen. postmodum Gozperdo abbas factus rursus ad Marium
dididit, quidquid habuit in locis Louffen et mosinwilare et in Fluringen. Möslu ist
ad 1486. p. 128. Hnricung gl. Wandwilt wotru. zu Sachlu sub Ds Goltzgrub
dhan quwist gründerub nobelru. Ita P. Kerner in fragmentis. de Langwisa, et
uringen nihil ulterius regeri.

In Lohsteten, et Zaffo.

Castro continetur in donatione Ludovici a. 870. facta: quoniam Marium in Lohsteten ha-
uerit non constat.

Accepimus ab eodem Gozperdo.

sequuntur possessiones a Gozperdo per ConCambium ad Marium tradita.

In Arcingen rem ecclesiasticam et decimationis integritatem.

Jam antea satis multa in bonis, mancipijs, a Ludovico rege et Alramo, ac postmodum
Am a Lutholdo de witz in burse Marium recepit, ut proinde non videam quomodo sub-
istere possit eorum opinio, qui possessiones Italicas cum villa Arcingen Comitatus
uibe tradiderunt.

Et illam etiam partem, quam ab Epō salomone recepit.

etiam appellat super decimationis integritatem, ut sensus sit, Gozperdo etiam

partem decimarum / forte quartam seu partem quartae / ab Epō receptam Monasterio tradere.

9. Duales apud Rickerum acquisit.
Habetur in Catalogo Sangall. Ricker ordinis ii^{mas} qui proinde hoc tempore vivit, et adhuc sub abb. Wihtramo a^{no} 885. an vero sit illa Rickerus, qui hic nominatur, aut sortapris eius filius in suspensio relinquo.

10. In Transmündingen et Rehpergin.
Loca haec non exprimuntur in Charta XIV. sed sub hereditate Rickeri intelliguntur.

11. Omne decimationem in Jadesstia.
Ly omne nihil excludit, perperam igitur sensid P. Renner, de parte solum decimarum intelligendam esse. Cum decimatio generalis primum multis post saeculis a Margaretha de Betmaringen Maris donata fuerit, quasi vero intra tota saecula decimatio non potuisset rursus a Maris alienata fuisse.

12. Et in Hoversstia, excepto q.
Renner: *Item Dns inuign zagnud finu, Dns in vltima bürgen zud vltima Dns zagnud inuignu bauuufnd woodu. Dns vltim Dns gott frub in vltima Jaga z. M. roggnu zud quagnu. nb ist vltis gnuuufnd Dns zagnud vltim vltim vltim gott frub Dns.*

13. An. Dni 878. a^{no} V. Johannis PP. VIII, regni Domini Caroli regis II.
Concordat annus II. Caroli regis cum a^{no} 878. et confirmatur esse diplomate quodam eiusdem Caroli apud Mabill. in Anal. Ben. ad an. 880. quod ita clausulatur: data XII. Kal. april. a^{no} Incarn. Dom. 880. Ind. XIII. a^{no} regni regis Karoli in Francia IV. in Italia I.

14. Coram Adilberto Miso Dominico.
Misi Dominici seu Mallenses dicebantur, qui praesidebant publicis placitis.

15. Prasente Salomone Epō.
Hic Rhodus hic salta. Salomon I. obiit a^o 873. Salomon II. electus est anno 885. prasenti a^o 878. Gebhardus prasul. quomodo igitur prasente Salomone?
Non tñ difficilis est solutio, si reflectatur ad doctrinam a Mabillonio sapienter inculcatam, nempe Chartas donationum frequenter multis post hęc confirmatas fuisse. quoad prasens igitur Concambium tria distinguenda sunt hęc. 1° quo Concambium initum et Charta desuper confecta fuit prasente Epō Salomone, quod Conficere necepe est ante obitum Salomonis, qui contigit an. 873. 2° quo iuxta Chartam XIV. partes Contractentis ab Adalberto Comite de possessionibus invicem permutatis investiti sunt a^o 876. aut, si prout ibidem legitur, Compitator erravit in Cypris, a^o 873. vivente adhuc Salomone: aut deniq; si Charta prasedita epocham Francia orient. adhibeat, a^o 868. 3° deniq; tempus est, quo Carolus iam rex Suevia idem Concambium confirmari, Chartaque ipsam plausioribus verbis reformari fecit, pro maiori stabilitate a^o 878. prasentia autem Salomonis, qui Contractui primitus suam Commodaverat auctoritatem, etsi interea defuncti, non erat omittenda in Confirmatione, quod ea ad maiorem Contractus firmitatem spectare videretur.

NB etiam in Ch. XIV. occurrit Salomo ep. a. 876.

Charta XX Traditio

Charta in Charta... Traditio... in Charta... Traditio... in Charta... Traditio...

Concordat... in Charta... Traditio... in Charta... Traditio... in Charta... Traditio...

Charta XXI.
Traditio Udalgeri.

Udalger.

ura haecenus in Chartario nro legimus nomina propria, ab initio vel in medio
eram Typhobongo ov graco per similem exhibentia, ut e.g. 28 dperthur. & udalger.
uper Mabilonius sic dicitur in anal. ad an. 1071: apud germanos veteres pro-
re est, ut nomina propria, qua a littera O incipiunt, super scriptam habeant
litteram V. ut alterutro modo nomen pronuntietur, ex quo recentiores unam syllaba
Continuam effecerunt. sic Udalrici vel Odalrici nomen efficitur pro eo, quod
era V. super scripta est littera O. ita ille. nobis autem nihil in fectum, si loco
uo pronuntiaris audiamus, ut Cuonradus q. nec dubito, quin et veteres germani
iver sin sic pronuntiarint.

Cum Coniuge mea Ymma.

go Coniux et Coniux in scribendi albo benefactorum. an porro haec ipsa sit
ma, qua in MSS. quodam legitur Ymma L. i. e. laica seu benefactrix, aut
eberdaria, alibi determinandum est. Saltem Udalger iste non est, qui in Catalogo
galy, ordine 17. occurrit Cum Charactere Presbyteri, nam istum iam sub abb.
kramo ut monachum vixisse aut certe prius devixisse necesse est, iuxta alibi
enda.

Ubi modo Gozpertus praepse dignoscitur.

ipre qui Concambium Cum wolveno fecerat. Constal id ex Charta XXIII. ubi
a quodam in illo Concambio aquisita rursum tradit ad Murium. fuisse abbatem
ularem seu Comendatarium duntaxat, quodam ex eo praecipue errore nitun-
quod habuerit filium Tolckere q. al dum audio gozperthum ipsum in Charta XXIII.
se alterantem: ubi ego licet indignus abba gregi dei praepse videor, in alio longe
sa diducor. Imprimis enim ex allegatis verbis Constal, gozperthum non solum
rio quoad temporalia, sed etiam fratribus quoad regularia praesuisse. non autem
dium a saeculo est, persona saeculari seu laicali regimen regulare Comisum fuisse.
do multo minus ab ipsis fratribus, quibus ius liberum electionis ex privilegio regio-
pehebat, factum esse praesumi potest, Clericis in abbatiato munus etiam quoad
ularum directionem subinde demandatum fuisse, Constal ab exemplis S. Othmari,
rimaldi, qui propterea ab Eberhardo apud goldart. vocatur abbas Canonicus.
qua facilitate quis dixerit, gozperthum iam proveda abatis virum ad statum clo-
alem Convolasse, eadem et meliori ratione ducam ego, cum exemplo wolveni
monachum indusse, baleng a fratribus in abbatem electum fuisse.

Appiliskusin et Regia wylare.

ppiliskusin vulgo Eppliskusen in Turgovia: zu zurst non procul a wyla. goldart
ert Chartam l. r. p. 28. actum in zuox wylare Coram Murij S. gatti abb. Cralore.

Beneficium in Sale.

uo titulo Eginio in beneficium accepit, non facile Capio, certe n per modum feudi,
ias Udalger n potuisset eius usum fructum vivente usu fructuario seu Beneficiario sibi
ndicere. forte Eginio accepit per modum precarij ad nutum revocabilis, de quo Canonista,
id dein Udalger accepit per modum precarij ad dies vite sua et Coniugis.

6. In Basilica eiusdem loci.
 Olim moris erat, ut qui *Muniz* vel alijs Ecclesijs donare voluerit, Schedam donationis manu propria confirmaret.
7. Anno I. Arnolphi regis. a^o II. Stephani PP. V. XV. K. Julij.
 Carolus Crapus depositus, et mox Arnulphus electus an. 887. in Novemb. vel ut alij volunt in Januario anni seq. igitur dies 19^{mus} Junij primo anno Arnolphi incidere. erravit autem, ut plerumq. solet, in annis Pontificijs, nam Stephanus Crapus in Pontificium erat iam ano 885. in Majo iuxta recentiores Chronistas.

Charta XXII.

Traditio goathere.

f. 892.

1. Anno V. regis Arnolphi. VI. autem Stephani PP. V. Idib. Sept.
 Concordat annus V. Arnolphi cum ano 892. 9. Sept. non item annus Pontificijus Stephani PP. a Copista adiectus, qui putavit vel Stephanum anno 896. vel Arnolphum ano 886. aut initio anni 887. fuisse electos.

Charta XXIII.

Traditio gozprethi abb. in To. N. IX.

f. 892.

1. Ego itaque gozpreth q.
 Vide Chartam XXI. n. 3.
2. In locis Lofin et Morinwale et Plusingen.
 Morinwilare et Plusingen per Cor Cambium a wolvano acceperat, quibus hic superaddidit proprietatem suam in ipso Lauffen.
3. Redimendi potestatem.
 De hoc alibi dictum Charta XIX.
4. Folekero filius meus.
 In Chartario habetur Folkere. invenitur etiam in quodam Calendario MSS. die 19. Aug. Folkerus m. forsan ipse gozprethi filius Patrem in Professione religiosa secutus.
5. S. Adalperthi C.
 Sub Arnulpho rege vixisse Adelbertum Landgravium Turingie testantur Jungerius et Iselinus. hunc Adelbertum juniorem puto respectu Adelberti Senioris, de quo nuper.
6. Liulperthi monachus subscripsit.
 In Catalogo Sangall. habetur Liulpreth subd. ordine 21^{mus}. qui probabiliter ex ipso est, qui a. 885. vixit sub wiktamo abb. hunc igitur ipsum esse, qui Charta presenti subscripsit, non est dubium. fuit autem Liulperthus isle Notarius seu Cancellarius Muniz, Muniz enim suos singula habebant notarios ac Cancellarios ex proprio Cabu, qui instrumenta etiam publica ex institutione sua conficere solebant. ut scribit Mabill. l. 3. c. 4. allegat Caroli M. Capitulare primum ani 805. in quo statuitur c. 3. ut unusquisq. Eps et abbas et Comes suum Notarium habeant. ut autem notat vadian, non licebat papam et promiscue conscribere Chartas, sed Certi et delegati muneris ea facultas erat, quam abbas et advocati regij ea abate non nisi monachis conferebant.
7. A. D. Incarn. DCCCXCII. regis Arnolphi V. XIII. Kal. Julij. Die Dominica.

Concordal añus V. Arnolphi, nec non littera Dominicalis A. Cum die 18. Junij
ii 892. qui erat Bissextilis Cum littera Dom. BA.

Charlarium p. 8. Col. 1.

In hoc Charlario quadam alia prater Superiora loca inseruntur a Gospertho
nada, vel in owa, Bultingen, et Rheim, Cum Basilicis et rebus Ecclesiis, man-
pys, molendinis q. que sicut alias divisive accipienda sunt, quoad jura Ecclesiastica
accipue Rheinheim intelligi debere, probabile est.

Charta XXIV.

Traditio Herluith.

In Charl. p. 8. Col. 2. * in Tom. f. 23.

A. 898.

Pro remedio anime mea.

Ergo benefactor.

wiehta.

... lant vltm lagnu bueft nru lagnu, daz erl ginug nru Mb. Knoum, nru Mb.
... 2 1/2 ff. id nru nro lagnu.

Año XI. Arnulphi. Non possum non indignari sciolo illi, qui Lyphram alte-
m post X. erant, videtur hñ fuisse I. ponamus ergo annum 898. Chri, qui fuit
Arnolphi, et I. Joannis PP. secundum Desing, quamvis alij aliter sentiant.

Charta XXV.

Traditio Gabonis.

In Charl. p. 8. Col. 3. * in Tom. f. 24.

A. 912.

Gabo.

Non est inter benefactores recensendus, Cum merum Concambium fuerit.
Hasala in pago Cleggoue.

rimam hie loci donationem fecerat rex Ludovicus an. 870.

A Seniore meo Wolvino.

oldast. l. i. f. 253. Senior Italis signor, Hispanis Sennor, Francie seigneur. h. e.
minur: hinc in vita s. finitari: tunc Senior eius in proprio Mriio q. ita ille. In
re acceptione vocabulum Senior frequenter legitur apud Mabill. ut ad annum 857.
riori Ludomino Calmontensi. ad an. 1016. ut hab. tander in vico Anticiaco, qui de
re Marij erant, nullum alium Senioresm seu dominum in ipso vico agnoscat. praeipue
ben Seniores vocabantur domini directi respectu suorum vasallorum.

In villa Ostrolvinger.

enner: quadam alia postmodum Mriium recepit a Bertholdo de Flacko.

Año ab Inc. 912. Conradi regis I. mense octob.

Conradus electus 911. Circa finem ari nam apud Iselin añus 912. die 29. Nov. adhuc
al i. mus Conradi. erravit q. Legista nominando Anastasium II. pro III. qui Creat. col. 910.
secundum Beyerlinck et Iselin. secundum Desing vero a. 911.

Charta XXVI.

Diploma Othonis M. seu Primi.

In Charl. p. 8. Col. 3. * in Tomo. N. 10.

A. 973.

Circa regnum Othonis Magni, eiq. Coronationem diversas in venio sententias, multo

autem magis circa obitum. sed de his infra in Chronotaxi. erat vero Henrici avu-
pi filius natu major.

2. Ep̄s Conradus.

S. Conradus electus a. n. 955. obiit 976. 6. Kal. Dec.

3. Nostram imploravit serenitatem.

Ex quo nonnulli arguunt, S. Conradum hoc Ep̄re abbatiam Rheraug. administrasse:
accedit, quod omnia reliqua diplomata nomen abbatis expriment, prater duo sola
Othonis I. et II. manifesto argumento tunc Ep̄is nullum alium abbatem Rheraugie
praesuisse. sed de hoc rursus in Charta seq.

4. Sicut Chartarum textus enumerat.

Nempe diplomatum Ludovici Regis.

5. Abbatem eligendi.

Lexia S. Conradus tam sollicitus sit pro Conservando jure Mn̄ij quoad liberam electio-
nem abbatis, evidenter patet, cum non seipsum intrinsepe, aut Mn̄ium Ep̄iscopatu vi-
dicare aut subjugare studuisse, sed potius ob vite sanctitatem, doterq. praclaras a fratribus
Lp̄onbe assumptum esse.

6. Signum Thomae Othonis Magni.

i. e. Monogramma, quod simile prorsus est in Diplomate Othonis II.

7. Willigis Cancellarius ad vicem Ruperti Archi notarij.

In Chartario Willigis, Rupertus Archi Ep̄s Mogun. ab an. 969. usq. 977. Cui in archi-
ep̄iscopatu successit Willigis, electorali dignitate potitus.

8. Constantia.

Impugnatur testatur, Constantiam iam fuisse regiam villam Dagoberti, qui Ep̄iscopatu
illuc transtulit.

9. A. n. 973. XV. Kal. Sept. id est die 18. aug.

Si Otto M. iam Otonis seu die 7. Maj obiit, prout Schafnaburgensis 7. Tradantubig
gravis Cavillationis reum est diploma nostrum: unde factum fuisse autumo vel Cera
regia eidem tanquam spurio detecta fuerit. at Cur non potius sequimur vel pergersem
et albertum Tradantensem obitum Otonis in a. n. 974. referentes? Cur non Crusium archi-
que historiae exactissimum indagatorem, qui hanc posteriorem opinionem duplici
suffulcit argumento. adducit n. diploma Otonis M. ibidem Constantia eodem die et a. n.
quo n. n. Ep̄o Curienti datum. ex similem per oia nra Chronotaxin. quibus Dnu 18
aug. monach. in Dnu Jachs urech Christi gn̄bit 973. in Dnu XV. indiction, in Dnu 48 Jachs
urech Dnu Otto König wordnu, und in Dnu 18 urech Dnu Otto König wordnu. quibus 20 Costanz
ex quo laud. autor Concludit, Otonem a. n. primum seq. e. v. v. excepisse, et merito: quis
enim Credat, Curientem et Sthenovientem spurium diploma Confingendo in unam Chronotaxin
Convenisse: alterum argumentum desumit ex Bruselio, qui tradit, Otonem siudalico a. n.
973. die 7. Jul. defuncto in Ep̄atu quendam nōc Henricum substituisse ergo falsum, quod O-
tonem die 7. Maj eisdem a. n. obiit. deniq. ex ipsius auctoritate Contrariae opinionis opinum
argum. eruitur. Nabil. ita scribit: a. n. 973. Otto Italia egressus Buedinburgi Pascha celeb-
ravit, ascensionem Merseburgi Pentecost. qua incidit in 30 Maj mimi levi: ubi nonis Maj
expiravit. ne hic Nabil. sibi Contradictorie videatur sic explicandus est, n. quod Otto Pen-
tecosten mimi levi celebraverit, sed animo celebrandi illuc se conferens morte preventus sit.
quidquid sit, Colligo saltem, Otonem ante Pentecost. n. potuisse esse Constantia. sed Buech. scribit
d. i. t. a. n. Otonem Constantiam invisisse, quo ergo a. n. Ep̄re Cerhe sal. longu post pentecost. si
Locorum distantia, regiaz ubi v. negotia praedantur. ergo in Augusto vel doct. Diploma nostrum.

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including fragments of text and dates.

Indictione XV.

non hic intervenisse videtur, Cum Indictio XV. iam preced. año incidit. año autem 973. erit Indictio I. sed nunquid huiusmodi errores obesse possunt veritati diplomatum? nec requam, inquit Mabill. l. 3. c. 6. Cum in sinceris diplomati bus non nullis que vidimus, tamen occurrant eiusmodi leviores defectus. unde et Besoldus pro regula statuit, si dubitetur de errore aëtorum Dni et de Indictione, magis presumendum errorem in Indictione quam in anno Dni. huiusmodi errores in Cyphis, præsertim vero Circa Indictionem sequentissime deprehendi in varijs diplomati bus ab auctoribus allegatis etiam ipsius Honoris M. ut apud Mabill. an. 946. Indict. I. Cum fuerit Septima. aliud an. 952. Indict. III. Cum fuerit X. hi sunt adeo evidentes Notariorum errores vel ad nullum Indictionum aut de quibus statim dicitur sum, reduci possunt. nec in hæc omnia diplomata propterea supposititia quis reiecerit. unde etsi et in præsentis diplom. erronea intervenisset Indictio nihil in authenticâ ipsius derogare deberet. nihilominus ut nrm Diploma in ab hoc errore vindicemus.

Sciendum, Indictionem triplicem olim in usu fuisse: Pontificiam, que statim a 5. mo ang. incipit, Constantinopolitanam, que a Kal. Sept. et Constantinianam seu Casariam ab VIII. Kal. oct. seu die 24. Sept. incipiebat, et germanis postmodum imperatoribus in usu est, licet et in sub his teste Mabill. Notarij seu Cancellarij modo hoc modo aliud Indictionis minus adhibuerint. et vero inter Diplomata Honoris M. quadam reperio Communem seu Pontificiam, alia vero Casariam præferantia Indictionem, ut apud Buderum diploma datum nro Einsid. VIII. Jan. an. 959. Ind. I. erat autem Pontificia II. aliud de an. 966. Idus aug. Ind. VIII. erat autem IX. Item apud Mabillon. datum Kal. Jan. an. 949. ad. VI. Cum epel VII. 7. simili ergo ratione dicendum est, in nro diplomate Indictionem Casariam adhibitam fuisse scil. XV. que valuit usq. ad 24. Sept. quo demum Indict. I. que alias ritu Pontificis iam ap primordio ari Currebat, incipiebat. Hæc furtive vindicanda Diplomatis innocentiam.

Regni XXXIV. Imperij XIII.

Varia sunt epochæ Honoris M. sicuti et varia auctorum sententia. Successorem a Patre claratum fuisse an. 956. tradunt Iselin 7. aquisgrani Coronatum aliqui scribunt an. 957. alij 58. et alij 59. Mediolani Corona ferrea Coronatum an. 963. tradit Crusius roma a Papa an. 963. secundum Seping, an. 962. secundum Crusium et Iselin. nec mirum, Cum ex Collatione variorum diplomatum nil certi erui valeat, aut quia Notarij non una Consueverunt epocha usi, aut quia minus solliciti fuerunt de exacta Calculatione aëtorum regni Imperij, quam eorum in Curiam illis sæculis paxim notare licet. In Charta præsentis videtur epocha regni desumpta ab an. 959. vel certe 958. Imperij vero ab an. 963.

Año I. Bened. VI.

Hunc in Chartario adscripsit Compiler, vel bene, nam Benedictus VI. Creatus est año 972. die 20. Febr.

Charta XXVII.

Traditio Thuctonis.

In Chart. p. 9. Col. i. x. in Tom. f. 24.

A. 963.

Pro remedio animæ.
Ergo benefactor.
In Trullorchoven.
ultima hæc est donatio.

3. Wipertus nepos monachus.

Wipert seu wiprast. habetur in Necrol. Sangall. inter potatus wiprast abbas non legendum wiprast, nam veteres illi W scripserunt per A. nec dubium, quin sit ipse wipertus hic nominatus.

4. Ad necessitatem suam redigat, quod datus ad mensam monachorum.

Si Thueto ipse sibi reservasset usum fructum, satisfecisset tenore regula c. 59. ad quia usum fructum nepoti monacho reservavit, fecit pro more illius ipsius, quo monachi, vel iam alii monachi, propria possidebant.

5. Duos Frischingos.

In chartario recentiori manu ad Calcem pagina scriptum est. Frischingos ista nunc sunt X. blaznal wurd.

6. Coram presentia Dni Conradi Epi, Cum Consensu monachorum.

S. Conradus obiit 976. die 26. Nov. Cur autem in hac traditione unius praedij praesentiam suam Commodapil Epi, nisi eo tempore fuisset administrator, vel Cur addidit solus Consensus monachorum, nisi quod abbatem hunc alio Caruerint, procul dubio a. 973. S. Conradus resignavit, wipertus in abbatem fuit electus iuxta privilegium Ottonis M. et II. recens confirmatum. atamen utrum sigehard in Necrol. Sangall. nominatus Conradum praesepit, vel inter eum et wipertum intercepit, in alio speciali tractatu supra MSS. Bibliotheca Disentlicher.

7. Succo Burchardo.

Burchardus ex Comite de Helfen sein dux Sueviae a. 953. obiit secundum Her. m. Contrah. et alios 973. Cui successit Otto Ottonis M. ex sorore nepos.

8. V. Idus aug. h. e. die 9. Aug. dominico die.

Ergo littera Tom. D. hac occurret 963. 968. 974. Compilatores huic posteriori adhaesive Constal ex ipso Chartarum ordine, al errorae, nam a. 974. Burchardus non superles in vivis erat, sed neq. Concordant a. ni regni, ut mox dicetur.

9. Anno XXVIII Ottonis III. Imp. sub quo Conradus et Burchardus non vixerunt.

Non legendum Ottonis III. sed Ottonis tertio Imperij. sic annus tertius Imperij a Coronatione Mediolani 963. mensi Jul. Circiter peracta incidit in an. 956. quo a Patre successor est Declaratus.

Charta XXVIII.
Diploma Ottonis II.

In Charl. J. g. Col. 2. * in Tom. N. ii. f. 43.

A. 974.

1. Otto Imperator.

Cum textus Concordat cum diplomate Ottonis M. nihil hic notandum superest praeter authenticam. Otto igitur II. a. 963. Aquisgrani rex germaniae. a. 962. in Italia. Dni Roma in Imperat. et Corregentem Patris Coronatus. Ita auctores unanimiter.

2. Indictione I. a. 974.

Etiam hic adhibetur indictio Caesarea, erat enim Pontificia II. a. 974. Buclini. in germ. f. f. vii et Mabill. in anal. Bened. eiusdem diplomata eodem a. 974. data, sed cum Indict. II. ut adeoque verum sit, quod ex Mabillonio supra monui, nempe Notarios pro arbitrio Indictionem modo Caesarem modo Pontif. adhibuisse.

3. A. regni Ottonis XIII. Imperij a. VI. IV. Kal. Jul.

Diploma Buclini h. e. regni XIV. Imperij VII. Diploma vero Mabillonij ordinationis XII. mensi Mayo. ut rursus pateat, notarios non fuisse exactos a. noru regni et Imp. Calculatores. ad annus regni XIII. ab a. 963. bene convenit cum a. 974. annus autem VI. non exakte congruit erat enim VII.

a. I. Benedicti PP. VII.

Erronee Compilator posuit Benedictum qui primus 975. die 2. Juny. fuit Creatus.

Charta XXIX.
Diploma Ottonis III.

In Charl. pag. Col. 2. * in Tomo. N. 22.

A. 995.

Otto Rex.

Otto III. Mirabilia mundi dicitur patri successit a. 983. Imperator Roma Coronatus a. 996.

Dilecta amita nra Mathilda.

Mathildis filia Ottonis M. / Consequenter amita Ottonis III. / a. 966. Consecrata abba. rpa. Buedlin burgenfis obiit 999. ita Iselin Mathildon. unde erravit Hermanus Contray. qui Henricum auctorem scribit in Mris isto a se fundato Mathildem filiam suam ibidem primam abbatisam instituisse nam nullam eius nois filiam Henricum habuisse et Mruu. In ab Henrico fundatum ac primum ab Otone in ordinem redactum, indeq. filiam suam Coram multis Epis et Archiepis inauguratam fuisse test. Iselin.

Willigisi Mogun. Archiepi.

De hoc iam alias.

Hildebaldo wormatiensis Praefulis.

Teste Bucelino fuit Cancellarius Ottonis III. in Epum electus 975. decepsit. 996. erravit igne Beyerlinck, dum Hildebaldum a. 993. de vixisse, eig. francorem successisse scribit. erroris ansam dedit, quod Hildebaldus fuerit natione franco, ut ex gentili noer prop. rium et ex uno duos composuit Epus. Bucelin nil novit de Epo noe francone. Contradixit etiam diploma praefatis Conditum 993.

Ed. S. Blasij Martyris Chri.

Reliquias S. Blasij Circa hoc primum hps allatas fuisse vide legend. S. Birlani.

Notkerus venerabilis abba.

Probabile est post obitum S. Conradi uiperatum in abbatem ex gremio electum fuisse huic successit Adalbrast abba, Conformer necrologio Sargall. in quo ponitur primus interpolatus post Columnam tertiam. hunc eundem epe puto quem Bucelinus ex Codice antiquo Einig. Circa an. 990. occisum epe tradit. Contingit hoc puto a. 992. 993. in illa rebellionem quam rustici Turgovienses sub Coriphao Henrico a seim Concitarunt, l'is. Con sus anuos dominis pendere renuentes, atq. in Conflictu cum ipsis multi nobiles occubuerunt in loco ubi postmodum Marium Paradysi prope Selassusium Conditum est. ita Crusius. Adal. berto successit Notkerus hui nominatus.

Illam terram quam gelhardus.

Quid si terra ista in ominalam S. Conradus administrationis sua hps in levamen Ca. boris possederit, successores a eius gaminolus et S. gelhardus velut iure proprio usurpaverint, ac deniq. post obitum huius hoc ipso a. 995. die 27. aug. seculum monachi Altonoy. regia auctoritate repetierint.

Hildebaldus Epus et Cancellarius vice willigisi Archiepi.

De his supra.

III. Id. oct. 995. Indit. VIII. regni XII.

Omnia Concordant Cum annis Chri.

A. V. Johannis PP. XV.

Errat. ut solet Copista nam Johannes XV. iam 985. 2. aug. fuit Creatus.

Actum Luedlinburg. De quo supra rubi Verle Buchl. Otto III. frequenter Comitibus celebrat.

Charta XXX.

Diploma S. Henrici Imp.

In Chart. p. 9. Col. i. x. Tomo. N. 53.

1. Henricus 9.

Bucelinus: S. Henricus electus 1002. mox 3. Id. Junij a willegiso Mogunt. Coronatus. an. 1005. Mediolani ab Archiepō Coronatus. an. 1014. ab ipso Papa. a. 1023. Concilio Mogunt. interfuit. obiit Bambergae. 1024.

2. Per interventum Chunigunde Conjugis rra.

Veneretur igitur Rhenania Patronos singulares in Coelo, quos habuit benefactores in signis in terris.

3. Venerabilis abbas Burchardus.

Burchardus abbas notatus in MSS. Biblioth. die 13. dec. habill. ad an. 1026. scribitur hoc item anno Burchardus Campidonensis et Rinaugienfis abbas obiit. verumt Hermanno eius Rinaugia Birkhilo abbas substituitur, ego in Hermanno nil tale invenire potui sed neg invenio Burchardum istum in Catalogo Abbatum Campidonensium apud Crusul. qui a. 1011. usq. 1044. praefuisse scribit Eberhardum Hertex Steiner de Wineda. Forle Burchardus fuit ex Mario Campidong. postulatus.

4. Tale praedium 9.

Ita habet Chartarium et vidimus Basileense. In Ecclesia antiqua Henrico II. fuerunt adscripta loca Wiza, Landsheim et Bersilingen, sed perperam, nam Wiza fuit tradita ab Herluith a. 899. Ensisheim et Bersilingen vel potius Berliningen ab Henrico III. a. 1071. autographum ita habet: Wiza in burc praedium: quia vero hoc Wizenburc valde detridum est et obsoletum, nec nisi sanis oculis legibile, inde procul dubio factum ut Copista noster et ex eo alij ly quoddam substituerant. prima quidem tres litterae WIZ sunt satis integra, unde P. Renner legit Wilt, et praedium aliquod in Wiltzingen fuisse putavit. porro Wizenburg idem est ac Weisenberg.

5. Ab uno ex lege homine Otteram.

Dictionarium Kyrschij ita habet: exlex, qui beneficio legis privatus, adeo ut lege agere non valeat, iuxta Ordericum vel sumitur in diplomatis fuis nū uniliter megluifz hnd, Ansboregnie widno do gnofz. unde puto exlegem idem esse ac punitum, cuius bona fisco adjudicata sunt.

6. Cum oibus pertinentijs, molendinis, piscationibus, mancipijs 9.

Hinc Conyeci p tot praedij huius amplitudo.

7. Signilli in proprio.

Scilicet. imago Cerca sedentis in sella 9.

8. Vice Arthonis Archicapellani.

Artho seu Erbo Archiepō Mogunt. ab an. 1014. usq. 1051.

9. Ind. VI. a. MXXIII.

Concordat Indictio.

10. H. Henrici II.

Primus quidem huius nominis Imperator; nam Henricus acceptus non fuit in Imperatorem Coronatus; Rex autem 2. d. absolute autem in Catalogo Imperatorum a Germanis

Scriptoribus vocatur ² ⁹ nos enim sicut Thiridemius Coronam Imperij non distingui-
sed nomina regum. aliter auctores Itali Imperium non regnum spectantes. quae qm
differentia etiam quoad successores Henricos ad verenda est.

Regnantis XXIII. Imperij. X.

Anus Imperij Concordat, non item annus regni, ex errore vel incuria scriptoris.

Actum Herinsein.

Ordo Herinsein de quo antiquarius Renanus: et ex parte Crusius: ita scribit: zumij
mildeu abou Brayburg vru dan Jll Licht Dns iud bispum gahönig flaknu foftriu, allhins
basiedt siel nre Hoxunend: rdnlichab: / fraum clobas bann dicitur ordand, wolehnt
ofugrfe an 830. abou Hirmelgardis: / Irmingardis: / Dnt Hrisfrot Lotary I. gauerflus
ip gahstht wordnu.

Copista adiungit annum X. Johannis P. VIII. sed incongrue, nam creatus est
anno 1012. die 7. Junij.

Charta XXXI.

Diploma Henrici tertij

In Chart. p. 30. Col. 3. * in Tom. Num. 14.

Henricus Imperator.

Henricus III. a patre Conrado Imp. successor nominatur, et ab archiepiscopo Coloniensi. a quo
Coronatur an. 1028. Patre mortuo Imperium suscipit 1039. Roma Coronatur 1046.
ita Buccelin: Mabilong.

Venerabilis abbas Richardus.

Succedit Birtiloni. In MSS. Calendario Bibliothecae die 16. Febr., notatur Richardus
abbas n. c. hoc est, nostrae Congregationis. de hoc Hermanus Contractus. ita scribit:
werincharius frater meus augiensis monachus cum alio monacho Luithario peregrina-
tionem Hierosolymitanam clam prothoro aggreditur, litteris remisit licentiam
abbatis postulare et impetrans a 1052. et seq. Tempore Richardus Renaugiensis abbas et
Henricus item augiensis monachus hoc exemplum secuti, relictis omnibus idem pro-
positum aggrediuntur. porro cum Hermanus ipse a 1054. e vivis exceperit, hanc
Richardus peregrinationem antea: probabilius 1053. Contigit.

In Comitatu Bertholdi.

Nempe ipse datus. fuisse a Bertholdo Comite Turingiae verisimile est, ac forte eum
de quo Hermanus Contractus: a 1060. Bertholdus Suevigena ducatu Carinthiae: Carinthiae
accepit, et qui verbe Pistorio simul fuit primus dux Thuringensis 1078.

Omnia sua proprietatis loca.

Non recensentur hic possessiones, quae ipse datus ad Thuringiam pertinebant, sed illae, quae a
Wolveno iuxta Chartam X. traditae vel a Ludovico rege iuxta Chartam XVI. donatae sunt.
quaedam enim earum ante hanc Confirmationem alienatas fuisse, aliunde apparet, ut
Namheim et loca in Italia. contra alia traditiones privatae postillas Wolveni et Lu-
dovici factae hic omittuntur: ut in appilnusen a 868. Ballinholz, Pazmundinga, Pea-
lingen, Fluringen, Gurtwila, Hieroltho Wilare, Meltingen, Mundichingen, Orwa, Keelberg,
Sihinkerin, Travendingen, Wickha, wizzin, wizzin, wizzin Wilare, ex quibus tamen
plures integra manserunt tempore huius Confirmationis.

Cum Ecclesijs

Ita per omnia fere legitur in donatione Ludovici: additur tñ, quod bene notandum,

- 6. Cum vectigalibus exitibus redditibus, 2000, quibus, brevis q.
Sigilli nri impressione.
Cerea imago perit, nescio an per violentiam, an per incuriam.
- 7. Signum Dni Henrici.
Id est monogramma.
- 8. Tertij Regis, secundi Romanorum Imperatoris.
vide dicta in Charta XXX. n. 50.
- 9. Winitherus Cancellarius.
Sucepit Theodoro Cancellario, qui a^o 1047. ab Henrico III. in Epum Constant. promotus est. Ita Thudi.
- 10. vice Bardonis Archicancellarij.
Bardo seu Bardo Archiepiscopus Mogunt. obiit 1051.
- 11. A^o 1049. Ind. II. ordinal. 21. regni XI. Imperij III.
Omnia Concordant.
- 12. Actum Aquis
Henricum dicto anno Aquigrani fuisse iac Balduinum ad genua provolutum recepisse
se testatur Sigebertus Gemblacensis. Mabill. l. 4. de re dipl. Carolus M. regiam extra
xii Aquigrani iisque ceteris annis usq ad obitum perpetim habitavit. sedem regiam
fuisse testatur Chronicon Reginonis, vel qdam primam Francie, Nithard.

Charta XXXII.
Diploma Henrici IV.

In Chart. p. 10. Col. 3. in Tomo. N. 131.

- 1. Henricus Rex.
Secundum Iselin Rex germanie electus 1053. secundum Buccelin et Jungh. Aquis Rex Rom.
Coronatus 1054. alij in regnum Conquabant a morte patris 1056. obiit 1106.
- 2. Rumoldus Const. Eps.
Buccelin: ait monachum prius Eintrudensem, Crustis Praepositum goslarissem fuisse. ab Henrico
III. in Epum Const. promotus fuit 1055. vel 52. ut vult Buccelinus. obiit 1069. De hoc Junghius
ita: Rumoldus Kringer widens dnu abbt zu B. goslarum: fuit v. uel fignum gahalt mit dnu abbt
in das Kratzenru, Inssau Clostus an gnuecht zu B. goslarum, v. uel dnu abbt nowahol
sig mit bay Brand dnt fustfne Fou Scharben. quo vero a^o Rumoldus Marium Rhenovense
obtinerit incertum. forse a^o 1061. quo teste Mabill. in anal. Ben. Juvencturus Rex s. Henricus
IV. iustitachu Adelberti Bremerfis Archiepi tam eidem quam alijs principibus tam saecul. quam
Eulicis plura Mtria donavit.
- 3. Gerungus abbas.
Habetur in Calendario seu Necrol. MSS. Biblioth. die 8. oct. Gerungus abbas n. C. Buccelinus
vocat Gerungum Cherungum seu gerwigum. a^o 1064. Basilica schaffhusiana solemniter dedi-
catur a Rumoldo.
NB.
sed postmodum Gerungus q. hinc colligitur, gerungum iam antea Contra Rumoldum a Mo-
nachis electum fuisse scribitur neki ex quo fonte, Gerungum Rudolpho Suevia duce Annij ad-
vocato stipatum ad Henr. IV. in augia dirite Con orantem profectum id effecisse, ut Rumoldus
abbatia Cederet, Epo, cui solemniter inter fuisse dicitur abbas Rhenovensis, non utiq Otto, qui
multis post lustris in abbatem fuit postulatus, sed Gerungus iste, aut certe eius predecessor Richardus.
- 4. Richardus inuvidatus.
Praesertim Othonis III. in qua specialiter etm nominatur Archiepi et Epi.

Neque Epus neq. ulla alia persona audeat inquietare.

Diploma Honoris III. hbt. Si quis vero Archiepiscopus, Episcopus, hanc nr̄am irumpere conatus fuerit, licet igr̄ et in alia diplomata plerumq. Munitatem ab omni alia potestate, exactione, et inquietudine adjudicent, in his duobus tñ specialiter Episcopus interdicitur omnis ingerentia in honorem eiusq. possessionem, quia contra privilegia regia olim Gebhardus et modo Rudolphus se in eperant. Sed de hoc plura alibi.

Signum Dni Henrici Quarti Regis.

Primum 1084. a Pseudopapa Clemente Imperator Coronatus, a quo tñ Henricus cum vocal Henricum III. nihilominus ad vitandam Confusionem hodie Communiter dicitur Henricus IV.

Vixit Sigfridi Archiepiscopi Cancellarij. B. Sigehardus Cancellarius 1068. Constituitur Patriarcha quereicasis iuxta Schaffnab.

Dat. a. D. 1067. Ind. V. Ordinal. 13. regni 11.

Thibaudus adducit diploma Mriso Sabar. hoc ipso aro Bruchsal datum, cum simili per oia authenticia, nisi quod ibi notetur aro ordinal. XIV. ad nil refert, neq. enim tam scrupulosi erant Notarij quamquam et secundum diversa ari egra coincidere necesse sit aro regni XIV. ac postea XV.

Actum Auges.

Charlarium hbt Augia: quoniam vel ubinam hoc sit nondum Comperi, aliam enim quam Augiam Divitem esse auguror. forte tñ pro auge abbreviato legendum Augusta, ubi Henricum Circa Purificat. B. V. et aliar. sapius moratum invenio.

Charta XXXIII.

Donatio Henrici IV.

In Chart. p. 10. Col. 4. * in Tom. 1. 25.

Henricus.

Quartus nondum in Ecclesias violenter grasatus, nec a Papa excommunicatus.

In villa Ensisheim et Persiringin, in pago Alggowe.

In vidimus Basil. hbt in villa Bienenra et in villa Berlingin, germanicum, in domo dorf Brunnsham, et in domo dorf Beringin. P. Steiner putat Brunnsham esse Brunnshagen.

Pro remedio anime nr̄e.

ad quid sperandum de mortuo in obstinatione et excommunicatione.

Adilbero Cancellarius.

Canonius Melensis efficitur Cancellarius 1069 teste Schaffnab.

A. D. 1071. Ind. 9. Ordinal. 14. regni 15.

Omnia Concordant.

Sequentes Charta nullatenus in ordine ponuntur q.

Charta XXXIV.

Lotharius Rex.

In Chart. p. 11. Col. 1. * in Tom. 1. 16.

Lotharius rex.

Secundum Orosium 1126. 3. aug. electus, et 13. Sept. aquirgrani Coronatus.

Religiosus et v. vir Dietmarus.

Hbt ultimo loco in Macrolog. largat. Praeceptor fuit Otto, successores aliqui desiderantur.

Nulli extra familiam Ecclia beneficium prestare.

De hoc vid in Charta.

Prædium nuperius traditum.

46.

unde patet, traditionem, quae h. h. in Charta XXVII. sub Ottone abbate non multo ante
ipre factam fuisse.

5. Pro Coniuge proleque nra.

Uxor Richsa, filia unica Henrici pinguis Ducis Saxoniae ad Bisurgum, filia ducis: gerl.
rud. Henrici superbi Ducis Bavariae, et Hedwig Ludovici barbati uxor.

6. Signum Lotharij.

s. e. Monogramma cum litteris Lotharius, sigillum Ceraeum detradum vel Charta ipsa vel videtur
a muribus Corrota est.

7. Ego Embrio.

Erfurdenfis Praepositus an. 1128. factus Eps urigburg. teste Schafrab.

8. Ad vicem Adilberti Mogunt. archiepi.

Fuit Archieps ab 1109. usq. 1137.

9. III. Non. Nov. MCCCXV. Ind. III. regni I.

Omnia Concordant.

10. Wormatic.

Haec hoc ipso anno a Lothario prerogativam Civitatis Imperialis adeptus est.

Charta XXXV.

Bulla Honorij P. II.

In Chart. p. 11. Col. 3. * in Tomo. N. 17.

1. Honorius Eps.

Huius nois II. electus 1124. obiit 1130. notat Mabillonius l. 2. c. 2. de re dipl. ante sac.
nonum Pontificis nomen suum aliquando pra, aliquando post ponere solitos, a Nicolao I.
vero omnes nomen suum praferre et regum ad quos scribunt, nominibus.

2. Servus servorum Dei.

Inter Rom. Pontifices primus Gregorius M. titulum hunc usurpavit, vel Joannis Patriarchae
Constant. qui se Aemericum iacobal, Thronicam ostentationem et fastum exemplo
suo reprimeret.

3. Dietlmaro abbati eiusq. successoribus.

Contextus Continet 1. securitatem et immunitatem Muri. 2. liberam electionem advocati
et s. abbatis. 3. hic applicetur ex Charta 12. de exemptione.

4. In perpetuum

Mabil. l. 6. f. 622. duplicem inscriptionis Clausulam in Pontificijs rescriptis invenisse obser-
vat, nempe in perpetuum, et salutem et apostolicam benedictionem: priorem quidem in Bullis maio-
ris momenti, et quae in longum tempus validura erant, posteriorem vero in alijs brevioribus
rescriptis, quae in praesens exequenda.

5. Ego Honorius subscripsi.

Loco Monogramatis duo hic signa conspiciuntur ad eum modum, de quo Mabillonius ita: Leo IX. pra-
ter Circulum in quo nomen proprium cum dicto seu sententia sua expressit, Petri et Pauli nomina
addiderunt alij, bene valere in Monogramma redegit primus.

6. Vice Dni. Frederici Colony. archiepi.

ab an. 1112. usq. 1136.

7. Bulla.

Utor verbis pralaudati authoris. Urbanus II. alijs, similiter post eum ex una parte Bullae

Urbanus PP. II. et ex alia nomina S. Petri et Pauli cum Cruce apposuit, non nulli vero posteriorum Pontificum pro imaginibus Apolorum eorum Capita exprere. quod ipsum videtur in ista Bulla. ab miraberis. Cur Caput Pauli a dextris, Petri vero a sinistris exhibeatur? quod auctor noster l. r. c. 54. habitam fuisse rationem intuentium, sed quorum dexteram positus intelligitur Petrus qui alias sinister est positione erga Beulum. Hac de Bullis; de Brevibus idem sic discurre. ab auro Circiter 500 Pontifices utantur etiam Brevibus cum anulo Piscatoris. In anulo sola Petri adest effigies in eo latitu Constituta, cum enim e navicula in mari piscaretur. Brevia dicuntur, quod brevi via seu manu remotis omnibus articulis Conficiuntur q. quod addere placuit propter Breve Pauli PP. III.

Al. 1126. Ind. III. Pontif. I. VI. Kal. Martij.

Erat dicto ano Indictio IV. nam III. Convenit an 1125. quid ad hoc dicemus? resp. pro me Mabillon: l. r. c. 25. n. g. verum quaedam referenda Pontificia: / qua n. solum novem mensibus; sed etiam laterulum Pisarum / quo a die 25. Martij incipit iam auro sequens / sed toto ano Dionysiarum id est Commem. praevertunt. hanc etiam in archivio Dionys. Paschalis III. datum XII. Kal. apr. 1105. Pont. III. que indictio fuit auro Paschalis III. Convenit ano 1102. die 25. Kal. Martij; aut igitur dicendum, in integro ano hoc diploma Dionysiarum praecipisse, aut certe mendum irregrisse scribendo 3to pro 2to simile occurrit auro Puricellum, in quo idem Cancellarius eadem Chronologia nota, quas hic eruditus disentiendum propono. in eo Callisti, ut in notis, neq. putandus est usus fuisse Calculo Pisano. Sane non diploma editum epa 1125. Constat ex Ch. 38. hinc quia an. 1126. iam fuit auro II. Honorij.

Charta XXXVI.

Honorius PP. II. Epō Constantij.

In Chart. p. 11. Col. 4. * in Tomo. f. 26.

Udalrico Epō Constantij.

ab an. 1116. usq. 1128.

Data Lateranis VII. Id. Apr.

videl. an. 1125. v. 26. quo posteriore editas fuisse constat Chartas 38 et 39.

Rudolfum Comitem de Lengbure.

de hoc in Charta seq.

Charta XXXVII.

Honorius II. ad Comitem de Lengbure.

Rudolfo Comiti de Lengburg.

Diehardus: grafz ulrich von Lengburg Anno 1084. starb die nitz grafz ulrich von Lengburg, in starb auch in wunne hagen fir pfingsttag grafz in Reichenza von habsburg, die thantia von habsburg grafz ulrich zu Lengburg grafz, graf Arnolf von odw. ronald zu Bauden wofur graf, und graf Rudolf zu zug pfingst. Die von grafz finigom d. 1085. nuna drey von nitz grafz wunne von habsburg laudgrafz in pfingst, ista Multus grafz. Bauden, von wunne thantia grafz veltz grafz graf wunne ista nuna gult grafz fin ista von pfingst. Rudolfus iste, qui non ante anm 1136. e vivis discepit, fuit is, qui Murium hantopere infestavit, hanc dubie titulo advocatis, ut inferuat Charta seq.

In eius fundo Castellum Construere.

Quod integrum mansit hanc infestationis Sulzensis; dicitur autem dicitur, postquam Murium helvetia protectioni se submisit; Conspiciuntur adhuc rudera ad portam Civitatis superioris, unde Colligit Rudolfum monitioni Pontif. n. paruisse.

Uvam udalricus.

unde patet. Chartam istam eodem hanc cum praecedente fuisse relaxatam.

Charta XXXVIII.

Gregorius Card. Luthero regi Rom.

In Chart. p. 12. Col. 1. * in Tomo. fol. 27.

1. Gregorius Card. et aplice sedis Legatus.

Gemblacenſis memorat poſt mortem Henrici V. menſe aug. Legatos ſedis aplice et Archiepoſcum cum Epiſcopis et optimatibus Imperij ex condito convenienter conſultaſſe ſibi et toti Rom. Imperio de ſubſtituendo rege i quod contigit 1125. iuxta ſuperius dicta. ſi petas nomina horum legatorum i appendix Bodeſchini nominal Gregorium Cardinalem, qui an 1142. ad electionem Epſi Mogunſis legatus fuerat. hunc igitur ipſum eſſe auctore, qui anno 1125. electioni Lotharij regis interfuit, ac anno mox ſeq. 1126. per alemanniam iter faciens, ut lexus indigital, i preſentem epistolam ad regem direxit.

2. Libertatem advocati electione et donatione.

Quoniam Gregorius contra Lenzburgium hoc privilegium a legal, evidenter arguitur hunc non alium advocati noſe Annum molerſape, ad eog praevicationem, qua dicitur Balmur, Com. miſiſſe.

3. Ab Excedentia vna in praeterito ano promovit.

Hinc patet Chartam istam 1126. expeditam fuiſſe.

4. Et S. Papa firmavit.

Nempe ano praeterito. 1125.

5. Praebendam dimiſſerit fratribus.

Hinc patet, Comitem jura et bona Anrij invaſiſſe.

Charta XXXIX.

Idem Gregorius Comiti de Lenzburg.

In Chart. p. 12. Col. 2. * in Tomo. fol. 28.

Hae Charta eodem quo praecedens ano 1126. emiſſa est. Ceterum nihil hic addendum, nisi quod Epſus Comiſſionem a Pontifice acceptam haud sane in favorem Anrij executus fuerit, ſecus repetita gregory monitione opus haud fuiſſet, nisi dicam, haſ gregory Epſas praeciſſe illas Honorij, quod et Credibile eſt, cum in praeced. gregorius non faciat mentionem monitionis ad Comitem factae, ſed in Bulla Com. firmationis.

Sequentes Chartae debent praeponi praecedentibus a Diplomate Lotharij factae ab 1127. usq. 1136. vel poſt eius reconciliationem 1132. factam. neq. n. Credibile est, ſepre inter medio, quo erat excommunicatus, huius donationes factas. ſonantur a ſecundum ordinem, quia Copiſta certam anorum ſeriem ignorabat.

Charta XL.

Henricus V. Veniam petit.

In Chart. p. 12. Col. 2. * in Tomo. fol. 28.

1. Henricus Imp. Aug.

Hae et ſequentes Chartae non ſunt ſub Henrico IV. ſed V. eius filio paratae, conſtat, quia ille ano 1138. proximo n. poſt donationem Anrij noſ factam Caput humiliari iuxta ſchodium vel licet ſinus latam cum ſ. Pontifice pacem iniecit, mox h. reconciliatus factus est, ac teſte Mabill. nunquam magis deſavit, quam poſtremo ante obitum annis praeterhin 1092. et cum ano 1106. in pernicacia ac excommunicatione ſit mortuus, nullum huius regni ſ. poſt rebellionem erga ſumman ſevem, i ad iſſe ſ. poſt i quo tantum cum reſtitutione penitentiam erga Anriam exhibuiſſet, ac ex ſeq. hoc magis eluceſcit. Henricus igitur V. ſecundum ſchod. ordinatus a Patre ſ. in Rom. regem 1105. Caſar ſalvatur et mox a Patre reſcindit 1106. ſecundum Bucl. et ſchod. eodem ano poſt obitum Patris ſ. pro Imperatore gerit ſecundum ſ. ſ. ſ.

1126.

1125.

Marginal notes on the right page, including 'Charta XLII' and other illegible text.

Coma Coronatus iii. a Papa excommunicatus est 1156.

Crebra petitione Epi E.

Non dubium quia fuerit Erlongus, ab Henrico V. Contra Rupertum Epum adhuc viventem alio-
tibus in Epatum Herbigolesia intrusus, post mortem vero Rupertii in pacifice admittus
vires Consilij in arduis negotijs Henricus utebatur. Erlongum ano 1156. ab Henrico de se ipsis
ad 1122. e vivis excepisse tradit Causus.

Pronominatque Praefulis anxia: adeoq haec Charta post obitum Erlongi emanata. ergo
ad mortem Erlongi scil. post an. 1122. pacem cum Pontifice fecit, ac in hunc modum se obli-
vit. Pontifici, ut hba in Chron. germ. H. Mutij apud Pistorium l. r. Henricus Dei gratia Rom.
p. aug. 7. dimisso Deo et seius aplos Petro et Paulo. Sacerdotum Cath. Ecclia omnem investituram
et anulum et Baculum 7. possessiones Regularia B. Petri, qui a principio huius discordia se hunc
Ani mei sine etia meo ablata sunt eidem s. Rom. Ecclie restituo. 7. possessiones omnium aliarum talium
cas habeo reddam.

Charta XLII.

Henrici V. Regis.

Henricus Dei gratia rex.

Id. in Charta preced.

Propter dispensationem, qua scriptis Patris mei facta est.

ine evidens est, Henricum non esse IV. sed huius filium. et quia loquitur de hunc Patris,
on vero de peractis a se ipso, Consequens est, Chartam istam datam esse ante an. 1156. quod ipse
Papa dispensare et in Maria graphari cepit.

A Tribus Gerungi.

Secundum Jungerf. an. 1090. Maria in praedam secularibus facta fuit. Trithem. aperit Henricum
inquam magis in Maria servisse quam ult. ante obitum eius praefatum 1092. hinc Constant. re-
men Gerungi abbatis ad illud Circiter tempus se extendisse. Bucelin. scribit, Circa 1090 vel 1100.
urionem ex Petri domo fuisse postulatum in abbatem Henon. quod si verum, id factum esse
circa 1095.

Usque in diem quo Otto abbas.

de hoc Trithemius in Chron. Hist. a B. Wilhelmo Hirs. abb. ad Mariam, quod die Buren, in diocesi.
109. Otto monachus non inelegans persona noster et in abbate constitutus est. quod ex sub Wilhelmo
rethum filij: qui obiit 1091: an sub eius successore Gerardo: qui 1103 in Epum Surensem promotus est: 1
or satis Cognitum habemus.

Otto iste teste Causio paucis mensibus Prior, et multis annis Cellarius Hirs. aug. fuerat. ut hunc
ineum teste Trithemio in utroq. statu provide et utiliter gubernavit. an. 1113. teste Bucelino
iberquid dedicationi novae Basilicae s. Petri Hericinia. In Necrol. Sangall. inter solatur post. Col.
Cum toto conventu suo. i. e. monachis, Conversis et Sororibus: unde Colligo, eum exemplo viduarum
or fraternitatem cum Maria s. galli renovasse. notatur in MS. Bibliotheca die 26. Nov. Otto abbas
i. c. i. e. nra Congregationis.

Ex nra Conceptione legitime obtinuit.

Hinc patet, Motum primis sub Henrico annis nempe 1104. abbatiam ac, mox postea resti-
tutionem bonorum iusu Henrici adeptum esse.

Quia Deo protegente cum pace possidemus.

scil. a morte Patris unde rursus arguo, non multo post susceptum regimen Henricum fuisse
fecisse has restitutiones.

Charta XLIII.

Friderun.

In Chart. p. 12. col. 2. x. In Tom. f. 30.

Ego Friderun et filius meus Marquardus et filia mea nomine Ita.

A. 1108. vel
1107.

Circa
1100.

Charta XLVI.
Traditio Bertholdi.

Ego Bertholdus... sicut quilibet monachus.
Non fuisse merum Præbendam sed monachum arguo ex Necrol. MSS. Biblioth. in quo
statu die 12. apr. Bertholdus m. alius vero die 21. Dec. Bertholdus CV.
Obitus et monachorum.
unde patet, hanc donationem factam sub Henrico V. licet notetur actum rege Henrico IV.

1124.

Charta XLVII.

Bernardus de Griekheim.
Ac donatio confirmatur per diploma Lotharii, in quo dicitur nuperius facta, adeoque
i124.
Ecclesiam donationem in Griekheim et legitimam eiusdem advocatiam.
i124.
Utrumque scilicet seu fabrica et jus Patronatus. P. Renner hæc notata reliquit: wir dieß furr
tion Abon gott grib domne, ist uil in wissem. de facto gongod dnu gott grib d. Blorffius
Collatur und gung hfil ggrndt. rind nomu .p. ggrndt ued gnu lufz anzuff das gnu grib
gnt d' d' hfil vnd .p. ggrndt ualß dnu gung dnu. gnu riu b' hfil dnu gnu grib.
Uel sicut quilibet monachus.
Non dubium quin monastice amplexus sit. notatur a in Necrol. MSS. 13. Mart. Bernardus MS.
Coram Liutholdo de wiziabure eiusdem Ecclesie advocato.

Non dubium quin filius Liutholdus, qui in Charta 114. amplam donationem fecit, sed cuius Ecclesie
vocatus, non in Griekheim, huius enim advocatiam Bernardus hic tradidit Anno, ergo Ecclesie seu Anny
erangy. ul putat etm Romanus a Lauffen. quod probabile est, quia Barones de Krenkingen
et wiziabure posterioribus tm scriptis fuerunt advocati Anny. unde puto, nobiles de wiziabure
m sub Otone abbate advocatiam administrasse, quam sub Dietkmars abb. Comes de Lenzburg in
veritas Krenkingenser postliminis recuperaverunt.

Otho abbas.

unde patet, Ottonem fuisse immediatum antecessorem Dietkmars, reung año 1127. vel potius
1127. Dyffe. factum post reconcilij. Henrici, quia inter testes numeratur Liutholdus de wiziabure
Circum idem tempus iam senex donationem suam fecisse videtur.

Charta XLVIII.
Landfridi de Gisingin.

In Charl. p. 13. col. 3. X. in Tom. fol. 32.

Landfrith... sicut quilibet monachus.

monachus factus, multos annos superavit, cum eius obitus non amplius notetur in Necrol. MSS.

In Todilshusen.

Renner: im Todilshusen ist ein b' nict: doch uer in altem lufu lufu, sel 21. g. u.
indnu. hic dicitur oppidum in pago quod Lara dicitur iuxta Darubum.

Charta XLIX.

Arnoldi de Gilmultingen.

In Todilshusen et Willacho.

Bilvel.
Pro remedio anime... in anniversario meo.
Habentur in Necrol. MSS. duo monachi et duo Conversi Arnoldi, ad non est ratio. Cur Arnol-
um n' m' his ad numeremus. fuit igitur merus benefactor carus, et forsitan is ipse, qui nota-
us die 14. Martij.

A.º 1210.

Othonis IV. N.º 18. S. 33.

1. Otho Rom. Rex semper aug.
Bellis cum Philippo gestis, eoque occiso, regno quiete potitus est. a.º 1208. Romae coronatus
1209. die 7. oct. mox in ex animo hostis S. Pontificis. a.º 1210. diris devotus et Imperio privatus
est, ac primum 1217. vel 18. penitens ante mortem absolutus.
2. Eberhardus Salisburg. Archieps et Waltherus Gurcienfis Epus.
Eberhardus praefuit 1200. usq. 1246. Bucelinus notat Wernherum Epum Gurcensem ab 1192.
usque 1212. error irrepsit ob affinitatem nominis.
3. V. Idus febr.
Littera Otho scribitur semper Augustus, Chartam hanc post 7. oct. 1209. editam esse necesse est.
Et quia Waltherus a.º 1212. defunctus est, Otho a.º 1210. excommunicatus, depositus a.º. Statim
multis turbis cum rivali suo Frederico rege Siciliae implicatus fuerit, Consequens est, Chartam
hanc editam esse 1210. 9. febr.

Nobiles de Krenckingen vendunt Advocatum Frederico II. N.º 20.

A.º 1241.

1. Vendidimus Advocatum Rhinoviens.
Credibile est, extincta stirpe Longoburgica Krenckingerse se in advocatiam intrusse.
2. Frederico.
videlicet secundo.
3. Testes. Ven. abbas Rhinoviens.
Qui consequenter in Castris cum Imperatore fuit, prout dicitur in seq.
4. Rudolphus C. de Habechsburg.
Is ipse, qui postea Imperator. de quo Crusius ad rem hac tradit: Rudolf graff von
Habeburg wurde 1242. zum Röm. gessagun: dinsten Frederic d. n. rudman fult. rfu
mub d. n. fl. h. ruf. g. h. o. b. u. m. , d. i. g. r. o. s. f. i. n. d. e. r. u. s. b. i. j. u. s. r. u. i. f. u. s. g. a. t. o. n. i. l. u. f. . h. e. i. n. e. z. e. g. e. r. i. t. u. s.
Ital.
5. Faventia teste Crusio Fredericus a Papa excommunicatus et depositus 1240 Caput officio:
nem Faventia in oct. quo 7. mensibus perdurabat. praeter plures germania principes etiam
aliquos Helvetia provinciae Imperatori adhaerebant, praedictis ab ipso privilegijs aucti, quos
inter abbas noster. plura regerentur apud Hung. et Sincrum.

Charta IV. Bulla Aurea Frederici II. N.º 21.

1. Fredericus II. Rom. Imp. Aug.
Mortuo patre 1197. cum matre filia Rogerij Siciliae regis manebat in Sicilia. In signa
regni post mortem Othonis accepit 1218. Coronatus ab Honorio III. 1220. Brenni regis
Jerosolym. Siciliae, regni iure et titulo in dotem accepto 1224. excommunicatus. a.º 40.
depositus 1245. veneno extinctus 1250. Ita auctores melioris notae. quamquam n. nulli in
et altero variant.
2. Imperiali gloria incorporata a prima fundatione.
Ecce oraculum sumum Imperium ab omni aliena jurisdictione exemptum, imperiali prole
tioni immediate subditum pronuntians, idq. a prima fundatione.
3. Ad Praesentiam nostram accedens Burchardus abbas.
Jam primo mensis Maij Burchardus abbas Faventiae in Castris praesens erat, nunc 17. augusti

adhuc cum Imperatore perseverantem regeamus. Cur Burchardus ad Imperatorem Con-
fugere necessitatus fuerit, in promptu causa est, nempe gravissima querela contra Nobi-
les de Krenkingen, quibus etiam Imperator remedium salubre paravit, nuper advocatiam ad iuris
nobilitatem redimendo, nunc a Murim de novo in suam protectionem adoptando.

Dilectus Princeps noster.

Teste vadiano in Chron. MSS. qui Dns fuisse titulu Dns vltimu regnatorum nre Ds Julia 1200.
abbas nros principum olim titulu et iure gavisos fuisse, prater alia probat Bulla aurea Freder-
rici I. in favorem Principum Ecclesiarum olim edita, et a Concilio Basil. pro abbate Muri
Krenov. vindicata, nescio ex quo fonte emerit illorum opinio, qui Burchardum istum simul
abbatem Campidonensem, raeae propter Principis titulu in signum fuisse tradiderunt, nam
iure opinioni evidenter obstat qd quia hoc ipse abbatiam Campidonensem recit Huerbergen
Khandeker Abu spmum fmiu teste Crusio. ad hoc abbas Campidonenfes Principis titulum
primum 1580. sub Carolo IV. acquisivisse tradit Pochius in finem 27. 28. Tom 1.

A Diethelmo de Krenkingen et filijs.

Filij Wernerus et Diethelmo ut in proced.

Qui se pro advocatis gerebant.

Ex toto contextu eruitur, fuisse advocatos n rogatos sed intrusos.

Alienata vel obligata redimere tenentur.

Hinc patet, quod Krenkingenses advocatitia potestate in tantum abusi fuerint, ut ea
etiam bona Muri velut propria alienaverint, vel oppignoraverint.

Marille, Rade, Chruenriede.

Rhode, Radlof, Gaxwath Murabum: Chruenriede in Murabum bonum: Marhus, Marum
Riufinghoff. Huseu, Gnuifinghoff: Hagine in rotulis rinfeldm: Clunigistrar. quumidm
pno significat ut antiquarius Krenov. explicat, Dns rufinghoff nunt woffhard 100 vel ostium
trium odn genuum, welfus nurgu qnqubm wint inum ostium, dir vru vru fuf fmiu
woffhard lignu. in quodam Calendario MSS. notatur die 8. Jan. Pater Arnoldi woffhardelur
qui supra scriptum genuum, vel quod in locum genuum Muri donaverit, vel quod locus
woffhardelur vocaretur genuum. Harita, Gaxfme in rufinghoff qn bndt.

Ex locis hic de scriptis quedam sunt, que in precedentibus fundationibus non con-
tinentur, quedam contra continentur et inter hae alia, quae iam antea fuerunt alienata,
alia, quae posterioribus etiam temporibus a Muri possessa sunt. putabat S. Renner hic describi
plurima loca, quae a nobilibus de Krenkingen iniuste alienata aut oppignorata fuerunt, ad
obstat, quia Imperator dicit, a se describi tan soluta, quam solvenda. resolutio forsitan ex alijs
actis eructur.

Civitates cum pertinentijs.

vid. in Carta X. n. 30.

Venationibus, piscationibus.

Jus piscandi sicut et venandi pertinet ad regalia s. un. in fin. que sunt regal.

Molendinis

id nri ffringhoff, quamvis multi ad superioritatem territorij referant, quia in publico
flumine non licet edificare sine licentia Principis.

Moneta.

Be solvus v. Muntz: Inter regalia jus cudendi monetam refertur: Dis Muntz qn mntz fignid
n kn Con pedid jure territorij, sed speciali privilegio aut praescriptione immemoriali.

Foro.

Be solvus: Forum inter pretatur Muntz Alou ut nro fandi bnt gntilifm fandi in vntm

Et v. M. n. p. Constal nundinarum solemnium et publicarum jus ad regalia majora per-
tinere, per nundinas autem intelligit J. G. M. n. d. f.

37. Pedagijs.

zoll. wung, und gnl. it. b. g. n. d. delonia Computantur inter regalia.

38. Jurisdictionibus.

Secundum Besold. per terminum jurisdictionibus veniunt regalia, unde Concludit, quod
licet jus venandi et forestae differant, hoc tñ posterius per hunc terminum etiam conceptum
videatur: quod consequenter Am de nundinis publicis, alijsq. regalibus Concludere licet,
vide auctorem f. 186.

39. Sub protectione speciali, in demario et manibus nris.

Besold: Cuiusmodi alia demanalia vocantur, gallicè Domeine, quia per an-
tiquos reges vel Principes sub eorum dominio retenta fuerunt. hic sensus heatus n. e. p. e.
p. t. o. t., quasi Imperator Imperium cum bonis et juribus sibi appropriaverit, ac Camera sua ad-
seperaverit, sed quia ita in protectionem specialem recepit, ac tanta securitate gaudere voluit,
ac eperit propria ipsius Imperatoris.

40. Bulla aurea bypario Majestatis.

Bulla appellatione veniunt litterae ab Imperatoribus, regibusq. profectae, nomen habent
a Bulla aurea, qua dignitatis et auctoritatis majoris gratia appendi solet. erant autem
Bullis impressae imagines Caesarum, hinc diplomata ita clauduntur: ad Cuius rei memoriam
et robur perpetuo validurum praesens Privilegium fieri et Bulla aurea bypario nra Majesta-
tis impressa vrsimus Communi. Sed proprie Bulla est sigillum, hinc Bullati Doctores,
qui diplomatis sunt creati, non per examen. Aurea Bulla sigillum aureum. ita
Besoldus.

41. Alro Leodienfis q. Henricus Aquensis q. Bertholdus Marchio de Hochenb. q.

Ex his aliqui iam nominantur in Charta precedenti, ut proinde in tota hac expediti-
one Italia Caesarem Comitatu esse videantur. de aliquibus his recensitis vestibus: ad fidem
saltem majorem diplomati faciendam: in Lectore Bueclini Semat: germ. velud trans-
Cursim obviarent sequentes: Bertholdus de Hochenberg, ex duum styriae familia ad annum
Christi usq. 1290. superstes fuit. teste Bueclino p. 3. germ. Semat. Churo fuit Conradus Baro de
Jofflen filius Baronis de Jofflen in Hohenjofflen, qui adhuc claruit circa annum 1240.
Scharffenberg regia familiae Bosniensis, ex qua an. 1280. claruit Henricus Dns de Schar-
ffenberg in Marpurg et alpinis Carniola. unce pabel, hos tres in juvenili aetate Impera-
torem fecit esse cum multis postea annis Claruisse dicantur.

42. A. 1241. Indit. Rom. Imp. 25. Jerusalem 17. Sicilia 44.

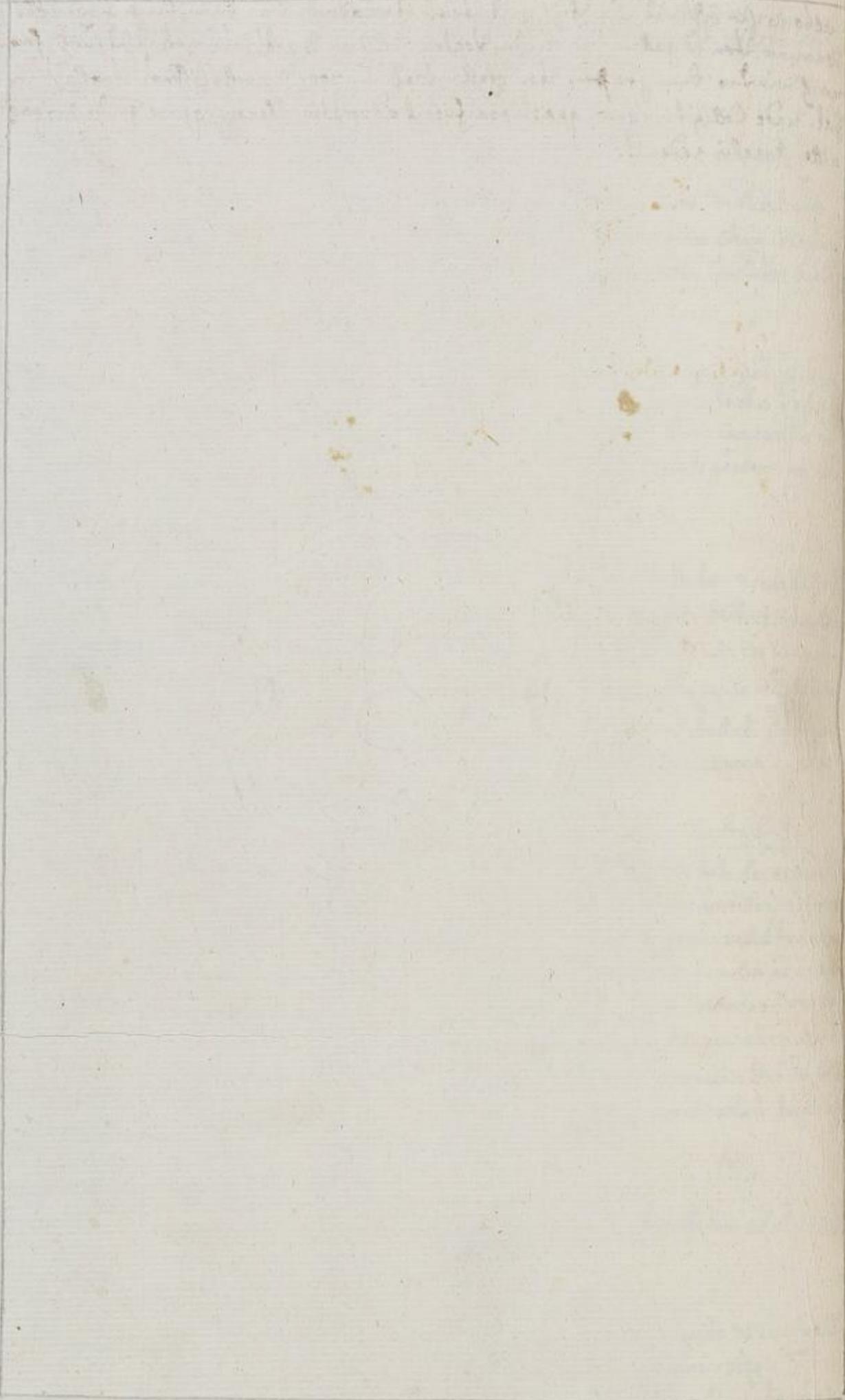
Concordant omnia, si annus Imperij Computetur ab an. 1220. Jerusalem ab a. 1224.
Sicilia ab an. 1197.

43. In Castris prope Tybur.

Spiegelius in notis ad Gesta Frid. I. apud Neuberum: de hoc oppido XVI. ab urbe
Romae: miliaribus distante, multosq. vetustatis monumento insigni. virg. Tum
gemini fratres Tyburia mania tringunt. fuerat a friderico I. destructum, sed post ali-
quos annos restitutum. Hic inferendum quod scribit Vadianus in Chronico germanico
MS. sac. 12: sub Henrico v. r. m. die advocatum nuntio g. r. o. p. h. u. n. a. l. o. r. e. g. n. a. f. r. i. d.

albo de sic ostendit in hinc gael abazoz wuadnu. uniu Inua Circa ii 30. abbt
onruus Abu d galru die Reftou Bogdnij fulli nu de goltzard notuend, und fru
neg win Ins Inua grotum Abu gfallu dord nu 300. Marcha fllard Abu Lyfrou
al. unde Colligitur, quam quastuosa fuerit advocatia Rhenoy. quam Fredericus pro
ille Marchis redemit.

Handwritten text in the left margin, partially cut off by the gutter of the book.

Handwritten text in a cursive script, likely Latin, visible on the right edge of the page. The text is partially cut off and difficult to read due to the angle and fading.